CUMA
8 AĞUSTOS 1930
5 inci sene, No 1613
NUSHASI 5 KURUŞTUR

Milliyet

Başmuharriri: Siirt Mebusu MAHMUT

BUGÜN

2 inci sahifede :
1— Tarihi tefrikamız: Ali Pş.
2— Harici ve Son haberler
3 üncü sahifede
1— Bedia Muvahhit Hanım dava açtı
2— Ihsan Ziya Beyi vuranlar
3— Yerli malı sergisi açıldı
4— At yarışları bugün
4üncü sahifede
1— Felek
2— Hikâye
3— Roman
4— Siyasiyat
5 inci sahifede :
1— Sinema âlemi

Sarkta ve cenupta son vaziyet nedir?..

Cihan buhranından kurtulmanın ameli çareleri

Umumî harp biteli on bir sene oldu. Fakat o muazzam hailenin doğurduğu iztıraplar beşeriyeti hâlâ inletiyor. Dünyanın halî hazır iztıraplarının sebep ve âmilleri arasında gene umumî harbın doğurduğu umumî fakirlik, yeni siyasî coğrafyanın tevlit ettiği hissiyat, her şeye rağmen milletlerin müdafaainefs ihtiyacları millî kin ve gurur gibi âmiller sayılabilir; ancak bütün bu sebep ve âmiller arasında bilhassa ikisi son derecede ehemmiyetlidir:

1 — Milletler arasında silâhlanma musabakası, 2 — her memleketi saran iktısadî bühran. Onun içindir ki bu büyük bührana çareler ararken bilhassa bu iki âmil üzerinde ehemmiyetle durmak ve bunlar üzerinde derhal tesir yapacak tertipler aramak icap eder. Hemen ifade edelim ki bu güne kadar her iki mevzu üzerinde çok esaslı tetkikler yapıldığından bu âmillerin zararlarını tahdit için pek çok çalısıldığından gafil değiliz. Bir türlü neticelenemiyen tahdidi teslihat konferansları, doğmasile beraber ölmesi bir olan beynelmilel iktısadî konferans, gümrükler konferansları, harpten mutevellit borç meselelerinin tetkiki, bütün bu mevzular etrafında yapılan müzakere ve münakaşaları hepimiz hatırlıyoruz; ancak bu güne kadar iktısadî bühran ile silâhlanma musabakasının biribirinden ayrılmaz bir kül halinde tetkik edildiğini hiç bilmiyoruz. Halbuki bu iki esaslı âmili birlikte tetkik ederek refaha susayan beşeriyetin ıztırabını dindirmek mutlaka mümkündür. Bunun için de meselelerin âmeli bir fikirle, bilhassa beşeriyetin umumî menafil cephesinden tetkiki şarttır.

Son zamanlarda mevcut bührana çare arayanlardan sık sık iştittiğimiz bir söz de "istihsal fazlalığı" dır. Filhakika bugün dünyada istihlâk kabiliyetinden ziyade istihsal mevcuttur; bununla beraber bu hal istihsal fazlalığının umumî hayatta fena bir âmil olduğunu ifade etmez: kanaatımızca asıl fenalık istihsal fazlalığında değil istihlâk kabiliyetindeki tevakkuf ve noksandadır. O halde bütün ted birleri istihlâk kabiliyetini arttırmak yoluna tevcih mecburiyetindeyiz. İlâveye lüzum görmeyiz ki biz bununla fuzulî istihlâkâtı muradetmiyoruz. İktısadın sây kadar tasarrufa istinat ettiği bir devirde elbette böyle bir hataya düşmek istemeyiz. Bizim istihlâk kabiliyetinden kastettiğimiz manâ insanların mühtaç oldukları hudut dahilindeki istihlâkten mahrum olmıyacak bir hale getirilmesidir. Bunun için müstahsil memleketler kendilerine yeni mahreçlar ariyorlar; henüz temeddün etmemiş insanların istihsal ve istihlâk kabiliyetlerini arttırmak suretile yeni istihlâk zeminleri yaratmağa çalısıyorlar. Bu çalışmaların faydası aşikârdır; ancak bu işlerde muvaffakiyet her şeyden ziyade urun zamanlara mütevakkıftır. Halbuki içinde bulunduğumuz umumî ıztırap tesirlerini derhal gösterecek tedbirler ister. Varsın bazı teşebbüs erbabı kutupları isitarak istifade edilecek bir hale koymağa, çölleri serinleterek iskâna elverişli bir vaziyete sokmağa çalışsınlar, onların bu mesaisini takdir etmek borcumuzdur; ancak bu hal hali hazır bühranın istediği acil ve müessir devayı arayıp bulmamıza mâni olmamalıdır.

Kanaatımızca beşeriyetin girdiği bu çıkmazdan kurtulmanın âmelî ve tesirli tek bir çaresi vardır. Milletler arasındaki silâhlanma müsabakasını durdurmak ve ayni zamanda umumî harpten evvel veya ondan doğan borçlar meselesini milletlerin tahammülü dahilinde mütekabil anlaşmalarla asgarî haddine indirmek. İlk bakışta pek basit görunen bu iki tedbir üzerinde bir çok defalar görüşüldüğü malûmdur. Fakat her ikisinin de bir arada mütalet ve tetkiki şeklidir ki dava üzerinde çok müessir olacağı kanaatındayız. Her halde tamirat, tazminat ve eski borçlar namı altında bazı memleketleri ağır mükellefiyetler altında inleten vergiler makul ve amelî bir tarzda hallolunursa iktısat edilecek mebaliğ de teslihata sarfedilemiyeceğine göre doğrudan doğruya mübadele ve istihsal kabiliyetleri üzerinde pek anî ve müsbet tesirler yapmaktan hali kalmaz. Ayni zamanda hem silâhlanma yarışını da durdurmak, hem de borçlar meselesine kat'î bir hal şekli bulmak, işte her gün şiddetini bir az daha arttıran cihan bühranından kurtulmak için en âmeli ve müessir olduğuna kani bulunduğumuz tedbiri umumî olarak ifade ettik. Gelecek makalelerimizde bu tedbirin tatbik usullerini, alacaklı ve verecekli memleketlerdeki tesirlerini, bu iki meseleyi birlikte mütalea ve halletmekten hiç bir memleketin zarar görmesi ihtimalibulunmadığını izaha çalışacağız.

Siirt Meb'usu
MAHMUT

(1) Haço'nun 340 senesinde Mardinde aşiret reisi
(2) İbrahim ağa ile birlikte alınmış bir resmi

Düşmanlarımızın sistematik bir tarzda çalıştıkları anlaşılıyor..

Haço'nun tenkili gün meselesidir, diğer yerlerde tam bir sükûn var...

Haçonun maiyetindeki şakilerle Mardin vilâyeti hududuna vaki olan tecavüzü hakkında dün tafsilât vermiştik. Şurasını kaydedelim ki Haçonun bu tecavüzü izam edilecek bir mahiyette değildir. Şeyh Sait isyanından sonra Suriyeye kaçmış olan bu sergerde, hududumuza tecavüz için daima fırsat kollayordu.

Haçonun bu tecavüzü tam hudut üzerinde kâin olan ve nahiye merkezi bulunan Rabat köylünü işgalden ibaret kaldı. Cenuptan hududumuza vaki olan tecavüzler üzerine ufak hudut müfrezelerimiz dahile çekilmiş olduğu cihetle Haço mukavemete uğramamıştır. Fakat Haço kendisini bekliyen akıbeti bildiği cihetle hudut üzerinde kâin olan Rabat köyünden dahile doğru ilerilemeğe cesaret edememektedir. Şakilerin üzerine sevkedilen kuvvetlerimiz Haço'yu ve avenesini Suriyeye kaçırmamak ve orada tepelemek için ihata tertibatı almakla meşgul bulunuyorlar. Herhalde Haço ile avenesinin tenkili anbean bekleniyor.

(Mabadi ikinci sahifede)

Istanbulda komünistelerin merkezi keşfedildi

Burada komünist teşkilâtile uğraşan ve aralarında bazı maruf şahsiyetler bulunan 60 kişi vardır

Zabıta bunların izi üzerindedir. Bugünlerde bazı tevkifat yapılacak..

Memleketimizin muhtelif yerlerinde beyannameler dağıtmak surtile komünistlik tahrikâtı yapan gizli teşkilâtın merkezi ve icra komitesi İstanbulda bulunduğu anlaşılmıştır.

İstanbul zabıtası esaslı tahkikat neticesinde bütün bu teşkilâtın ıç yüzünü meydana çıkarmağa muvaffak olmuştur.

Komünistlik perdesi arkasında hükûmet aleyhine bir muhit hazırlamağa uğraştıkları tesbit edilen teşkilâtın ele başıları hak

(Mabadi ikinci sahifede)

Şehir meclisi

Azalık için 800 kişi mürecaat etmiş

Yeni meclisin azası nasıl seçilecek?

Eylûlde Vilâyetle Emanetin tevhidi üzerine yapılacak İstanbul meclisi intihabı için hazırlıklara devam ediliyor.

Namzetler henüz tesbit edilmemekle beraber namzetlik için müracaat edenlerin miktarı oldukça fazladır ve söylendiğine göre bu zevatın adedi 800 ü mütecavizdir.

Yeni İstanbul Vilâyeti meclisine altmış küsur aza intihap olunacaktır. Haber aldığımıza göre bu miktarın yirmisi eski Vilâyet meclisi âzası, yirmi beşi Cemiyeti belediye âzası meyanından namzet gösterilecektir. Griye kalan yirmi beş âza da yeni olacaktır. Bu yeniler arasına kadın namzetler de dahildir.

Polis müdürlüğü

Demir Ali B. polis müdürü oluyor

Alâkadar mahafilde söylendiğine göre bir müddettenberi vekâleten idare edilmekte olan İstanbul polis müdiriytine miralay Demir Ali B. in tayini mukarrerdir.

Malûllere para tevzii yarın başlıyor

Malûllere ve şehit yetimlerine verilecek paranın tevziatına yarından itibaren başlanacaktır.

İlk tevziat Sarayburnu şubesine mensup olanlardan başlıyacaktır.

Hakimiyeti Milliye bayramı

Hâkimiyeti milliye bayramı dün İstanbulda parlak bir surette tes'it edilmiştir. Şehir baştan başa bayraklarla donatılmış olduğu gibi Maarif Cemiyeti de rozetler dağıtmış, devairi resmiye, bankalar, ve umumî müessese seler tatil yapmıştır.

Hüsrev B. dün Sofyaya hareket etti

Tahran sefirliğine tayin edilen Sofya küçük elçisi Hüsrev Bey dünkü ekspresle Sofyaya gitmiştir.

Hüsrev Bey Sofyada 10 gün kadar kalacak, kral hazretlerine arzı veda ettikten sonra İstanbula gelecek, Ankaraya gidip talimat aldıktan sonra avdet ederek, Tahrana hareket edecektir.

Sıcaklar

Dün hararet 30,5 dereceye fırladı

Bugün de sıcak devam edecek

Dün derecei hararet gene yükseldi. Bir kaç gün devam eden serinliklerden sonra havaların birdenbire ısınması halkın, sayfiyelere, mesirelere ve plâjlara tehacümüne sebep olmuştur. Tatil günü olmadığı halde, Seyrisefain ve Şirketi Hayriye vapurları, Boğaza ve Adalara giden halkla hıncahınç doluydı. Kandilli rasathanesi dün hararet derecesinin 30,5 a kadar yükseldiğini tesbit etmiştir. Bugün hava sıcaklığını muhafaza edecektir.

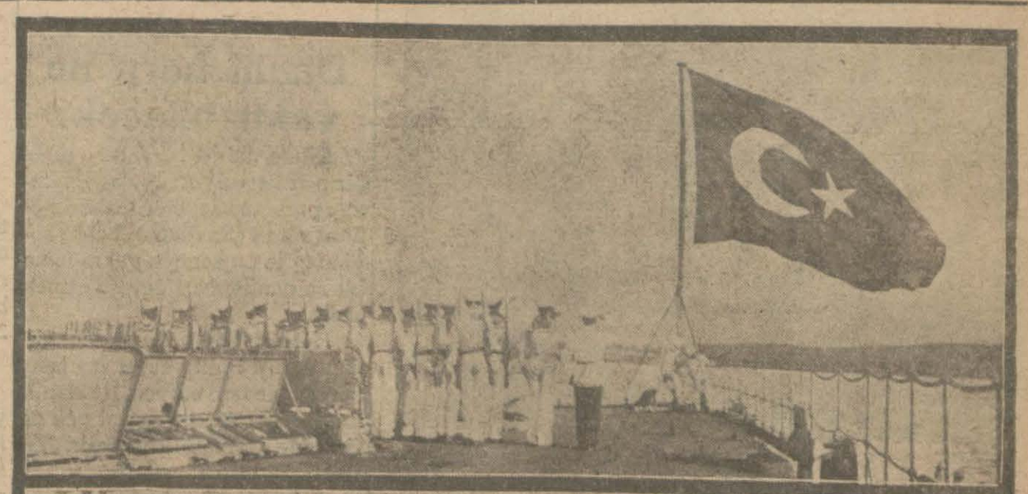

Yavuzdan iki kıymetli intiba: Güvertede Sancak Çekilme merasimi ve endahi tecrübeleri esnasında

Liman işi

Ankaradan dönen Hamdi B. in beyanatı

Şirketin ilgası değil takviyesi mevzuubahs imiş

Geçenlerde Ankaraya giden İstanbul Liman şirketi umumî müdürü Hamdi B. dün sabah şehrimize avdet etmiştir.

Hamdi Bey

Hamdi B. bir muharririmize âtideki izahatı vermiştir:

— Ankaraya şirkete ait bazı işler için gittim. Bilhassa Haydarpaşa ve Sirkeci rıhtımlarından ihraç edilecek hububatın nakliye ücretlerinde azamî tenzilâtı havi fevkalâde bir tarife projesi üzerinde İktısat vekâletile temas ettim.

Bu arife proje halinde tesbit edilmiş olup İdare meclisimizce tasdik edildikten sonra tatbıkına başlanacaktır.

Bu tarifede de ecnebi memleketlerine ihraç edilecek buğdayın limanda nakli tonuna en ucuz on iki buçuk kuruşa kadar tenezzül ediyor ki bugünkü tarifeden yüzde elli nispetinde ucuzdur.

Bu fiat, nakil şeraiti limanımıza benzeyen hiç bir limanda tatbik edilemiyecek kadar müsaittir. Tasdik edildikten sonra neşredilecektir.

Liman şirketinin ilgası ve şirketin gördüğü işlerin hükûmete devri şeklinde bazı gazetelerde görülen haberler hiç bir esasa istinat etmemektedir. Bu yolda verilmiş ne bir karar ve ne de bir tasavvur mevcut değildir. Bir hükûmet şirketi olan ve gayesi umumî bir hizmeti ifadan ibaret bulunan liman şirketinin limandaki nakliye hizmetlerini ve fiatlerini tanzim ve liman vesaitini tecdit hususundaki mesai ve faaliyeti nazarı dikkate alarak şirketin ilgası değil, bilâkis sermayesinin tezyidi suretile takviyesi mevzuu bahistir.„

Donanmamız 10 ağustotsa manevralara başlıyor

Manevradan sonra filomuz Karadeniz limanlarını ziyaret edecek

Erkânı Harbiyei Umumiye bahriye talim ve terbiye dairesi reisi kaymakam Şefik, binbaşı Hüsnü ve binbaşı Saffeddin B. ler donanmamızın manevralarını tetkik etmek üzere dün şehrimize gelmişlerdir.

Mükemmel bir hale geldiği son tecrübelerle de sabit olan Yavuz'umuz müstesna olmak üzere diğer bütün sefaini harbiyemiz manevralara iştirak edeceklerdir.

Bu manevraların ilk kısmı 10 Ağustostan 15 ğustosa kadar devam edecek ve Marmara'da yapılacaktır.

Bunu müteakip ayni filo Karadenize çıkacak ve Trabzona kadar gidecektir.

15 gün devam edecek olan bu

(Mabdı ikinci sahifede)

M. Şaht hükûmete verdiği raporda ne tavsiye ediyor

Her şeyden evvel beşer senelik malî program tanzim edilmek lâzım

(Malî ve iktısadî vaziyetimiz hakkında Dr. Şahtın hükûmete verdiği raporun ilk kısmını dün dercetmiştik. Raporun mütebaki kısmını da bugün neşrediyoruz.)

Fakat bu islahat tedbirinin gayesi, evvel emirde idare makinesinin ve memleket iktısadiyatının asrileşmesine matuf olmak ve bu sahada, şimdiye kadar olduğu gibi, bundan böyle de ecnebi mütehassıslarının teşriki mesaisinden istifade etmek icap eder. Türkiyenin tediyat

(Mabadi 6 ıncı sahifede)

Sultan Hamit

Tahsin Pş.nın hatıraları

Milliyet 11 ağustostan itibaren Mabeyin Başkâtibi Tahsin Pş.nın hatıralarını neşre başlıyor.

Bu hatıralarda Sultan Hamidin çocukluğundan itibaren bütün hayatı ve Yıldızın içyüzü okunacaktır.

11 ağustosu bekleyiniz

11 ağustosta başlıyor

Sultan Hamit

"Milliyet,,in tarihî tefrikası: 61

Yeniden kavga çıkıyor

Padişah intikam harbine karar verdi

Yaş yetmişi buldu!..

Mehmet Ali bir an evvel istiklâle nail olmak istiyordu. Yaşı yetmişi bulmuştu. Öldükten sonra sülâlesine bir taht bırakmak hırsile gece gündüz yanıyordu. Bu emeline nail olmak için Fransızların yardımını dehaatle talep ediyor... Meselâ Fransız mümessili ile cereyan eden bir mükâlemesinde Mehmet Ali diyor ki:

— Size dinimle namusumla yemin ederim ki Padişah tarafından bir tecavüze uğramıyacağından emin olsam Suriyedeki 30 bin kişilik ordumu çekerim. İngiltere ile Fransa benim istiklâlimi temin etseler, yahut hiç olmazsa evlât ve ahfadımın benden sonra yerime geçeceklerini temin eyleseler...

Kavga çıkıyor!...

Kütahya sulhü ile Babıâli Mehmet Alinin dediklerini kabul etmişti. Fakat bu sulhün uzun müddet devam edemiyeceği meydanda idi. Babıâli ile Mehmet Alinin münasebatı tabiî bir şekle giremedi. Devletler arasında da derin bir emniyetsizlik hüküm sürüyordu.

Rus tehlikesi yavaş yavaş çekilmişti. İngiltereyi, Fransayı bu kadar korkutan bu tehlikenin yerine Mehmet Alinin eline geçen yerlerde hüküm ve nüfuzunun git gide kuvvetlenmesinden mütevellit diğer bir tehlike zaim oluyordu.

Yukardanberi verilen tafsilât vaziyeti tamamile göstermiştir. Babıâli ile Mehmet Ali arasında daha ziyade vakit geçmeden yeniden harbe başlanması için İngilterenin her fırsattan istifadeye çalıştığı da görüldü. İstanbuldaki İngiliz sefiri bunun için zemini hazırlamıştı, Babıâliyi ikna etmişti. Sultan Mahmut nihayet İngilterenin müzaheretinden emin olarak Mehmet Aliye karşı intikam harbi açtı. Osmanlı ordusu 1839 senesi Nisanının 21 inde Firati geçerek Mısırlılara tecavüz etti.

Bu haber Parise vâsıl olunca Fransız hükûmeti Mısırdaki mümessiline gönderdiği talimatta Mehmet Alinin kat'iyyen müdafaa vaziyetinden zerre kadar ayrılmaması için kendisini ikna etmesi lüzumunu bildiriyordu.

Fransa sulhün muhafazasını istiyordu.

Paris hükûmeti İstanbula da bir memuru mahsus yollıyarak bu arzusunu bildirdi.

Artık Avrupa kabineleri yeniden harekete gelmişti. Şark meselesi yeniden mevzuu bahsolur, yeniden menfaatler çarpışırdı.

Kütahya sulhünün tayin ettiği hududun haricinde kalan Diyarbekir, Urfa, Harput, Maraşa gibi zengin yerlere de göz dikmiş olan Mehmet Ali ve oğlu İbrahim bundan bilistifade bunlarını da almağa teşebbüs ediyorlardı.

Mehmet Ali bu sefer kendi ihtirasatına hiç bir hudut tanımak ve itidal göstermek tarafta bir değildi. Ortada onu mazur gösterecek bir behane vardı: Padişah tarafından tecavüze uğradığını, sulhün Padişah tarafından bozulduğunu ileri sürerek buna mukabil her şeyi meşru görüyordu. Ortada yeni başlayan bir harp vardı. Fakat Padişah Mahmut Aliye karşı bir harp ilânı emretmiş oluyordu.

İstanbuldaki Rus sefiri Babıâliye harbe girişmemesini söyledi.

23 Haziranda İbrahim, devrisi gün tecavüze geçilmesi için emir veriyordu. İbrahim adamlarına bir nutuk da irat ederek kendilerini harbe teşvik ediyordu. İbrahimin adamları ya ölüm yahut zafer diye yemin ediyorlardı.

24 Haziranda güneş doğarken İbrahimin ordusu harekâta geçiyordu. Bir saat sonra iki taraftan ateşe başlandı. Fakat Osmanlı ordusunu idare edenlerin büyük bir hatasını farkeden İbrahim hemen bundan istifadeye teşebbüs etmekte gecikmedi. Osmanlı ordusu arkasında bir tepe bırakmıştı. Bu tepe bütün harp sahnesine hâkim bulunuyordu. Bu mevkiin müdafaasız bırakıldığını gören İbrahim oraya mühim bir kuvvet gönderdi. Her ne pahasına olursa olsun burayı almağa azmetmişti. Fakat İbrahimin oraya sevketti ği kuvvet şiddetle defedildi. Bunu gören İbrahim bizzat başa geçerek oraya daha mühim kuvvetler sevketti.

(Bitmedi)

Komunistlerin merkezi

(Birinci sahifeden mabad)

kında takibata başlanmıştır.

Miktarı (60) ı mütecaviz olduğu söylenen başlıca komünistlik teşkilâtçıları meyanında maruf bazı şahsiyetlerle müteaddit defalar komünistlik meseleleri yüzünden mahkûm olmuş ve bilâhare serbest bırakılmış bir takım eski komünistler de vardır.

Hatta haber aldığımıza göre kısmı azamı namı müstearla iş gören ve asıl isimlerini saklıyarak izlerini belli etmemek için tertibat alan bu gizli teşkilâtçılar arasında nasılsa iğfaledilmiş yüksek mekteplerden bazısma mukayyet bir kaç talebe de mevcut bulunmaktadır.

Bunlardan biri, İzmirdeki tevkifat üzerine takibata maruz kalacağını anlıyarak tagayyüp etmiştir.

Maznunların derdestile meşgul olan zabıta taharriyat ve tahkikatı işkâl etmemek için ketumiyeti muhafaza ve ademi malûmat beyan etmektedir.

Dün millî bayram olmasına rağmen tatil yapmıyan polis siyası şube memurları, gizli teşkilât mensuplarının tamamen derdesti için geç vakte kadar çalışmışlardır.

Esaslı izler üzerinde vasi tertibatla faaliyette bulunan zabıtanın bugünlerde kat'î neticeyi alacağı muhakkak görülmektedir. Şimdiye kadar yakalanan komünistler meyanında ecnebi teşkilâtının bu işlerde bilvasıta mühim bir rolü olduğu muhakkaktır.

Bugünlerde yapılacak olan ehemmiyetli tevkifattan sonra vaziyet tamamile vüzuh kesbetmiş olacağı temin edilmektedir.

İzmirde tevkif edilen komünistler, İstanbuldaki teşkilâtla alâkadar ve icra vasıtası mahiyetinde olduğu için hepsinin

HARİCÎ HABERLER..

Çinde dahilî muharebe

Ingiltere ile Japonya Çine sevkiyat yapıyorlr

Belli değil

Dahilî harp ne vakit bitecek?

Çinde dahilî harp bir türlü bitip tükenmiyor. Şimal ile cenup arasında senelerdenberi hökûm süren Çin muharebeleri şöyle böyle on seneye yakın uzun bir zamandanberi devam etmektedir.

Hele şu son beş altı senedir Çin dahilî muharebatı fasılasız surette devam ediyor. Bu dahilî muharebatın sebeplerini pek derinlerde aramak lâzımgelir. Milyonlarca nüfus senelerdenberi bir birile döğüşüyor.

Türlü türlü isimli kumandalar biribirleri üzerine asker sevkedip döğüşüyorlar. Çinde evvelâ komünistlik cereyanı baş gösterdi. Komünistler muvaffak oldular. Fakat sonra millî hükûmet bunu bertaraf edebildi. Aradan üç sene geçti. Şimdi gelen haberlerden Çinde gene komünistlerin galebesi anlaşılıyor. Bu ne kadar devam edecek? Her halde malûm olan bir şey varsa Çin gibi muhtelif menfaatlerin çarpıştığı bir yerde dahilî harbin daha kim bilir ne vakıtlara kadar devam edeceğidir. Ecnebi devltleri Çine sevkiyat yapıyorlar.

Vang Çing

ŞANGHAY, 6 A.A. — 110 İngiliz askerinden mürekkep bir müfreze Hankov'a gitmek üzre yarın Şanghay'dan hareket edecektir. Cuma günü 50 asker daha gönderilecektir. Bunlar, lüzumu halinde İngiliz tebaasını müdafaaya hazır bulunacaklardır. 300 Japon bahriye askerî de Hankov'a gitmektedir. Ayrıca takviye kıtaatı gönderilmek üzredir.

Komünist faaliyeti

NANKİN, 6 A. A. — Hükûmet devletlere göndermek üzre olduğu bir notada komünistlerin son günlerdeki faaliyetinin Kuomintang'ın sabık reisi Wang Ching Wei tarafından idare edildiği hususunun ele geçirilen telsiz telgrafların delâletile de sabit olduğunu beyan edecektir.

Hükûmet kıtaatı, şimdi Chantong eyaletinde bulunan Taian'dan 20 mil uzağa kadar gelmiştir.

Kolera var!

TAHRAN, 7 A.A. — Afganistan'da hüküm süren koleranın gittikçe artmakta olduğu ve her gün 200 kişinin bu hastalığa tutularak öldüğü bildiriliyor.

Orta mektep muallimlik imtihanı

Orta mektepler için muallimlik imtihanına girecek lise mezunlarını nimtihanı 6 eylûlde Darülfünunda yapılacaktır. çvvelce imtihana girenler meyanında Türkçeden kazananlar olduğu için bu sefer Türkceden imtihana sokulmıyacak, diğer

Ingilterede

Işsizler

2,000.000 kişiyi geçti

LONDRA, 6 A.A. — İngilterede işsizlerin adedi 28 temmuzda bir hafta evvelkine nazaran 38,737 ve geçen seneye nisbetle 857,338 kişi fazla olarak 2.011,467 yi bulmuştur.

Romanya - İngiltere

LONDRA, 6 A.A. — Romanya ile İngiltere arasında aktedilip dün hariciye nezaretinde imza olunan ticaret ve seyrisefain muahedesi musaddak suretleri teati edildikten sonra resmen meriyet mevkiine girecektir.

Sark hududumuzda

(Birinci sahifeden mabad)

Ankara 7 (Telefon) — Haçonun tenkili için icap eden tertibat alınmıştır.

Esasen Haçonun son hareketleri şüpheli görüldüğünden daha evvelden tertibat alınmıştı.

Şurada burada tahaddüs eden bu ufak vak'alar şayanı ehemmiyet olmamakla beraber, bunların muntazam şekilde çalıştıkları, bütün mıntakalardaki şakilerin biribirlerile irtibatları olduğu anlaşılmaktadır.

İrandan henüz cevap gelmemiştir. Her tarafta sükûnet vardır.

Şarkın şakavetten temizlenme zamanı yaklaşmıştır. Yapılacak hareketler esaslı olacaktır.

Celâli aşireti İranlılarla musademe etti

Tahradan gelen haberlere nazaran Ağrıdağında ihata edilen şakilerin vaziyeti çok fenadır. Bunlara yardım için Celâlî aşireti reisi Halit ağa avenesile birlikte İrandan hareket etmiştir.

İran hudut müfrezesi Celâli aşiretinin ilerlemesine mâni olduğundan aralarında şiddetli bir müsademe vuku bulmuştur.

Celâliler yanlarında bir çok mitralyöz bulunmasına rağmen püskürtülmüşlerdir. Halit ağanın kardeşi ve kızı ölüler arasında bulunmuşlardır.

İranlılar Simiko'yu tuzağa düşürerek öldürdüler

İrakta çıkan *Elırak* gazetesi Revandizden şu telgrafı almıştır:

Revandiz, 27 — Biz İrak hükûmetine tâbi Kürt aşairi seyyaresi her sene yaz mevsiminde İran hududu dahiline gitmek âdetimizdir. Bu sene de "Senteki" İran askeri kumandanı Sadık Hanın talebi ve resmî tahriratı üzerine mezkûr kasabaya gittik. Sikâk aşireti reisi İsmail ağa Simiko ayni talebe icabetle oraya bizden evvel gitmişti. Temmuzun 18 inci Cuma günü Kürt rüesasının içtimaî vakı olunca şehir içinde Bağteten İran askeri bize hücum etti.

Bizim haberimiz olmadığı halde bizi mitralyöz ve tüfek kurşunlarına hedef eyleyip meşhur aşair rüesasından İsmail ağa Simiko, Hırke aşireti reisi Hurşit ağa, Hilâmiye aşireti reisi Kerim Han ağa, Biradost aşireti reisi Mehmet Emin ağa ile beraber rüesa ve ağalardan diğer yedi kişiyi katlettiler 13 maktül ve 12 mecruh var. Birçok atlarımızı ve yaralılarımızı aldılar. Maddî zararımız 5000 altından fazladır.

Biz cümlemiz İran hükûmetinin yaptığı bu harekete itiraz eder bu meseleye ehemmiyet vermesini ve hukukumuzun adalet ve kanun mucibince alınmasını hükûmetimizden talep ederiz.

Telgrafın altında Kürt rüesasının 14 imzası vardır.

Şakiler İrak toprağma girmişler

dat muhabiri şu malûmatı veriyor:

"İraktaki yüksek makamata gelen bir telgrafa göre Kürt asilerinden bir kısım İrak toprak larına girmişlerdir. Bunların İraka girmeğe nasıl muvaffak oldukları anlaşılamamıştır.

Buna karşı İrak hükûmeti Türk hükûmetine dostluğunu temin ve Türkiye düşmanlarının İrakta rahat yüzü görmiyeceklerini ispat edecek tedbirler almıştır.

Henüz cevap gelmedi

Ankara 7 (Telefonla) — İran

Bulgaristanda

Dostluk

Türk gazetecileri Sofyada

SOFYA, 6 A.A. — Gazetecilerimiz Varnada samimî surette teşyi edilmiş ve belediye tarafından buketler verilmiştir. Ziraat nazırı M. Vasilef heyetimizi kendi hususî vagonuna almıştır.

Tren Eskicuma'dan geçerken gece yarısı olmasına rağmen kasabanın Türk gençlerinden büyük bir kalabalık istasyonda heyetimizi selâmlamışlardır.

Heyet Sofyaya saat 10 da gelmiştir. İstasyonda elçilik erkânı, şehir mümessilleri ve bir çok Bulgar ricali ve matbuat erkânı tarafından karşılanmışlardır. Şehir namına, heyetimize bir buket takdim edilmiş ve Bulgarya oteline misafir edilmişlerdir.

Sofya gazeteleri namına verilen mükellef öğle ziyafetinde kıralın müzikası millî marşları çalmakta idi. Bulgar matbuat cemiyeti, cemiyetimiz ve Bulgar-Türk dostluk cemiyeti reisleri nutuklar söylediler komşu devletlerin dostluk münasebetlerinin teyidinde matbuatın ifa ettiği hizmetler alkışlandı.

Akşam üstü Sofya civarındaki kaplıcalara gidildi, yarın Çamkoru sayfiyesine gidilecek akşam şereflerine elçiliğimizde bir kabul resmi yapılacaktır. Bu resmi kabule Bulgaristanın maruf simalarile fikir ve kalem erbabı davetlidirler.

Cuma günü Bulgar-Türk dostluk cemiyetinin bir içtimaı ve tezahüratı olacak ve gece ziyafetlerinde bulunulacaktır.

Donanmamız

Birinci sahifeden devam

Karadeniz seyahatinde senelik manevralar ikmal olunarak avdet edilecektir ve Tayyare Cemiyeti tarafından aldırılacak filmler sinemalarda halka gösterilecektir.

Diğer taraftan Yavuz müstakil olarak Marmarada 10 Ağustostan itibaren top kontrol atışlarını yapacak ve bu talimlerde Başvekil Hz. ile deniz müsteşarı Mehmet Ali B. de hazır bulunacaklardır.

Yavuz'dan müteharrik hedeflere atışlar yapılacaktır. Bu münasebetle geminin atış kontrol tertibatının tecrübeleri icra edilecektir.

Yavuz (14) Ağustosta talimlerini bitirerek Gölcüğe dönecek ve tekrar havuza alınarak tekne si son bir defa daha muayene edilerek tesellüm olunacaktır.

Marmara'da yapılacak deniz manevraları ve Yavuz'un muharebe atışlarına ait intibalar da yukarda kaydettiğimiz gibi Tayyare Cemiyeti tarafındandan filme alınarak halka gösterilecektri.

Yavuz (30) Ağustos'ta İstanbula tekrar gelerek bir müddet kalacaktır.

Son Haberler

Adalar ihtilâfı Lahay'de

20 Ağustosta Adalet divanı adalar meselesini görüşecek

Cenevre, 7 (A.A) — Hususî muhabirimizden Kastellerizo adaları meselesinden dolayı İtalya ile aramızda zuhur eden ihtilâfın Lâhaye adalet divanına 20 Ağustos celsesinde müzakeresine başlanacaktır.

Nafia Vekili hareket etti

ANAKARA, 7 (A.A) — Nafıa Vekili sabah saat sekizde otomobille Zonguldağa hareket etmiştir. Seyahati esnasında Filyos — İrmak, Kayseri — Ulukışla — Fevzipaşa — Malatya, Kütahya — Balıkesir demiryolları inşaatına, Balya — Çanakkale şosesi ile Bursa civarında Nilûfer su inşaatını tetkik edecektir.

Mualitmler serefine ziyafet

ANKARA, 7 (Telefonla) — BugünKongreye iştirak eden Türkçe muallimler şerefin Marif Vekili Marmara parkında bir akşam ziyafeti verdi. Muallimler bu münasebetle çifttiğ gezmek fırsatını bulmuşlardır.

İngiltere yeni intihabat arifesinde

Londra, 7 (A.A) — İşsizlerin adedi iki milyon 11 bin 400e baliğ olmuştur.

Muhalif gazeteler işsizliği kaldıracağını vadederek ekseriyet kazanıp iktidara geçen amele fırkasının bu husustaki muvaffakiyetsizliğinden bahsederek milleti yeni intihap karşısında teyakkuz ve intibaha davet etmektedir.

Yunan emlâkinin müterakim kiraları

Yunanlılara iadesi emredilen emlâkin müterakim bedelâtı icaresinin tahsilinden çıkan ihtilâf hakeme havale edilmiştir. Hakem bitaraflardır. Muhtelit mübadele komisyonunun bitaraf reisilerinin vereceği karar iki tarafça da kabul edilecektir. Bitarafların hakkınızı teslim edecekleri ümit edilmektedir.

Gömülcüne tali komisyonunun faaliyeti görüşüldü

Gümülcünedeki Tali mübadele komisyonunun bitaraf reisi M. Golter'in dün şehrimize geldiğini yazmıştık.

Komisyondaki Türk delegesi Cevdet Beyle Yunan delegesi M. Filoridis de şehrimize gelmişler ve dün M. Holştadın riyasetinde toplanmışlardır. Bu içtimada hey'eti murahhasamızdan Kerim ve Muvaffa Beylerle Yunan hey'eti murahasası da hazır bulunmuşlardır.

İçtimada komisyonun tarzi mesaisi tesbit edilmiş ve bazı talimat verilmiştir.

9 uncu Tali komisyonun iki üç ekipe inkisam ederek çalışması ve bu ekilerden birisinin isçde, diğerinin de Dimetokada çalışaması muhtemeldir. Bu takdirde İskeçe de yeni bir tali komisyon teşkiline lüzum kalmıyacaktır. Kat'î karar Cumartesi günkü hey'eti umumiye içtimaında verilecektir.

H. Rifat B. in cezası

Haber aldığımıza göre temyiz mahkemesi, Haydar Rifat Bey hakındaki mahkûmiyet kararına dair olan fezlekesinde Reisicümhurun ihbarnameleri Adliyeye vermeğe mecbur olmadığı mütaleasile cezanın iftiraya taallûk eden kısmını reddettiğinden iki senelik cezanın (9) aya tenzili neticesine varmıştır.

Hazin bir irtihal

Ordumuzun kıymetli topçu kumandanlarından miralay Mustafa Naci Bey dün irtihal etmiştir. Naci Bey bir senedenberi hasta idi ve hastalığı büyük bir alâka ve ihtimam ile takip edilmekte idi. Fakat kansızlık ve ecel en son Balıkesir Topcu Liva kumandanlığını ifa eden bu kıymetli askere aman vermemiştir.

Merhumun cenazesi dün Fatih'te Sofularda bulunan evinden kaldırılmış ve Edirnekapı haricindeki Şehitler mezarına defnedilmiştir. Cenazede topçu ve diğer askerî müfrezelerile polis v pek çok zabit arkadaşları bulunmuştur.

Şükran Hanımı pederi affetmiş

İzmirden Vali Kâzım Paşanın refikası imzasile Şükran Hanıma gelen bir mektupta Kâzım Paşanın kendisini affettiği ve İzmire gelebilecekleri bildirmiştir. Aktör Muammer Beyle Şükran H. müeyyit haber gelirse gideceklerdir.

Ankara İran sefareti

Dün bir refikimiz Ankara İran sefirinin değiştirileceği haberini tekzip etmişse de Furuğ Han hariciye nezaretine tayin edilmiş olduğu cihetle Ankara İran sefareti münhal bulunmakta ve maslahatgüzarlıkla idare olunmaktadır. Binaenaleyh ortada tekzip edilecek bir mesele yoktur.

Dün sabık kıral İtalyaya gitti

Sabık Efgan kıralı Emanullah Han dün sabah limanımızdan hareket eden Stella d'Italya vapuru ile İtalyaya avdet etmiştir.

Emanullah Hanın avdeti esbabı malûm değildir. kıralıçe Süreyya Hanım şehrimizde kalmıştır. Emanullah Hanın avdet edip etmiyeceği de meçhuldür.

Nevyork Taymis muhabiri

Nevyork Taymis azetesinin Mısır muhabiri M. Jozef Levi dün Toros ekspresile Mısırdan gelmiş ve doğruca memleketine gitmek üzre Semplon ekspresi ile hareket etmiştir.

Dün gelen seyyahlar

Dün Amerikadan şehrimize tayyare ile beş seyyah gelmiştir. Bu seyyahlardan biri erkek, diğerleride kadındır. Seyyahlar bu sabah tayyare ile Viyanaya gideceklerdir.

Dün İskenderiyeden 45 Amerikalı seyyah da gelmiş, akşama kadar şehrin şayani temaşa mahallerini gezmişlerdir. Seyyahlar dün akşam Marsilyaya hareket etmişlerdir.

Bir profesör şehrimizde

Yal Darülfünunu müderrislerinden Mister Baret şehrimize gelmiştir. Mumaileyh bugün Viyanaya gidecektir.

İhsan Cemal Bey

Radyo meselesinin halli için geçenlerd eşehrimize gelen Posta ve telgraf işletme müdürü İhsan Cemal B. dün Ankaraya hareket etmiştir.

Mülkiye teftişatı

İskân işleri bitmiş olduğu cihetle şehrimizde bulunan mülkiye müfettişleri yakında teftişata çıkacaklardır.

Müfetişler ellerinde bulunan müteferrih tahkikat işlerini de bitirmek üzredirler.

Arnavutluk Sofya sefiri

Şehrimizde bulunan Arnavutluk Sofya sefiri Kemal Bey dün memleketine gitmek üzre

Yerli mallar sergisinin bugünden tanzimine başlanacak

Darülfünun

Eminlik için namzetler tespit edilmedi

Neşet Ömer B. in beyanatı

Neşet Ömer Bey

Darülfünunda Eminlik intihabı Eylûlde yapılacaktır. Bu hususta alâkadar zevat ketumiyet muhafaza etmektedirler.

Bazı gazetelerde çıkan Eminlik için namzetlikleri mevzuu bahis müderrislerin intihap edileceği doğru değildir. Darülfünun Emini Neşet Ömer B. dün bu hususta bir muharririmize demiştir ki:

— Gazetelerin bu haberleri nereden aldıklrına hayret ediyorum. Tatil münasebetile Darülfünun kapalıdır. Biz toplanarak namzetlikleri mevzuu bahsolan zevat hakkında hiç bir şey konuşmuş değiliz. Şimdiden intihap için müsbet hiç bir şey söylenemez. Şüphesiz, Eylûlde intihap hazırlıkları yapılacaktır.

Keza Darülfünunun ıslahı için yeni bir karar yoktur. Bu mesele de intihaptan sonra müzakere edilecektir. Kemal Cenap Beyin makalesini okudum. Darülfünunu islah için her hocanın ayrı fikri olabilir ve bunu tabiî söyliyebilir. Buna verecek cevabım yoktur.„

Darülfünunun ıslahı hakkında diğer bir müderris fikirlerini böyle hülâsa etmektedir:

— Darülfünun serbest olarak bırakılmamalıdır. Bu müessesei teftiş edecek bir müfettişlik heyeti teşkil edilmelidir. Vakıa yüksek bir ilim müessesesinin müdahalesiz olarak çalışması daha iyi olur kanaatile hareket edilmişti. Halbuki netice aksine çıkmıştır.„

Hizmeti maksureliler bir sene tecil edildi

ANKARA, 7 (Telefonla) — Hizmeti maksureye tâbi olup tahtiyat zabiti evsafını haiz olanlardan bu devrede silâh altına çağrılması lâzım gelenlerin filî hizmetleri bir sene müddetle tecil edilmiş ve bu hususta şubelere malûmat verilmiştir.

İzmir hapisanesinde iki cerh

İzmir umumî hapishanesinde üç saat içinde iki cerhvak'ası olmuştur.

Şakavet mahkûmlarından Hüseyin, ayni koğuşta yatan teyzezadesi Tevfik ile kavgaya tutuşmuştur. Kavga bastırılmıştır

Fakat ayni gün Hüseyin uyurken Tevfik ucu sivri bir demire teyzezadesinin yanına yaklaşmıştır. Tevfik bir hamlede elemiri Hüseyinin vücudunun muhtelif yerlerine saplamıştır. Hüseyinin yarası ağırdır.

Müddeiumumilik bu tahkikata meşgulken hapisane içinde ikinci bir cerh vak'ası daha olmuştur.: Beş seneye mahkûm Hasan, Çakmak Hehmdi şiddetli surette yaralamıştır. Çakmak Mehmedin feryadı üzerine hapisanede bir telâştır topmuştur.

Mahkûmler bu fırsattan bilistifade kaçmak istemişlersede bu teşebbüsleri akim bırakılmıştır.

Yerli sergi

Eşya kabulü müddeti dün bitti

Bugünden itibaren serginin tanzimine başlanacak

Yerli mallar sergisinde hazırlıklar faaliyetle devam edilmektedir.

Sergiye dün akşama kadar eşya kabul edilmiştir. Bugünden itibaren serginin yalnız tertip ve tanzimile meşgul olunacaktır.

Sanayi ve maadin bankası fabrikalarının eşyalarının teşhir edileceği yeni pavyon bitmek üzeredir. Banka fabrikaları için küçük bir paviyon yaptırmıştır.

Bu paviyonun sırf dekorasyonu için 1000 lira sarfedilmiştir.

Sergi tertip hey'eti bundan sonra her gün sergide içtima edeceklerdir.

Dün gece yarısına kadar sergide tertibat devam etmiştir. Bundan sonra da vaktin dar olması hasebile geceleri de çalışılacaktır.

Sergide polis komiserliği ve telefon santralı tesis edilmiştir.

Bugünden itibaren sergide bir de itfaiye müfrezesi hazır bulunacaktır.

Elçabukluğu marifet

Bir gümrük beyannamesi nasıl tahrif edildi

Bir kaç gün evvel Galata ithalât gümrüğünde bir beyanname tahrifi vak'ası yakalanmıştır.

Bir komisyoncu müstahdemi 500 liralık bir mal çıkarmak için beyanname yapmış ve muamelesini yaptırmış.

Bu müstahdem efendi beyannameyi müdür beye imza ettirmeden evvel 500 rakkamını ofortla silerek 100 yapmış ve tasdike getirmiş.

Beyannamede bir tahrif yapıldığı gerek yazıdan, gerek kokusundan anlaşılmıştır.

Tahkikata devam edilmektedir.

Şeker inhisarının tasfiyesi bitti

Şeker inhisar idaresinin tasfiyesi hitam bulmak üzeredir.

İdareye ait eşyanın ne yapılacağı Maliye vekâletinden sorulmuş ve Defterdarlığa teslimi cenabı alınmıştır.

Eşyanın Defterdarlığa devrine başlanmıştır.

Düyunuumumiyemeclisi Pariste toplanacak

Osmanlı Dayinler meclisi önümüzdeki teşrinisaninin 18 inde Paristeki merkezinde toplanacaktır.

Hey'eti umumiye içtimaı olan bu toplanışta tetkik edilecek mesail şunlardır:

Vaziyetin müzakeresi, kuponların tam surete tediyesi için alınacak tedbirler, Fransız hâmillerin menafiinin ihlâline karşı alınacak vaziyet.

Polis bekçilerin vaziyetini tahkik edecek

Polis müdürlüğü bazı mahalle bekçilerinin vaziyetleri etrafında tahkikat icrasını kararlaştırmıştır.

Her hangi bir mahalleye bekçi intihabı o mahalle halkının hakkı olmasına rağmen bu bekçi tayini işinin gayri malûm bir takım eşhas tarafından idare edildiği görülmektedir.

Bundan maada bir bekçinin bekçiliğini para mukabilinde diğer bir adama satması da tamamen usulsüz görülmektedir.

Bu hallerin önüne geçilmesi için polis üçüncü şubesinden alâkadar memurlar ve bundan maada her polis merkezi, kendi mıntakalarındaki bekçilerin vaziyetlerini bir raporla tesbit edecekler ve bunları müdiriyete göndereceklerdir.

Bu raporlar üzerine bekçilik vezaifi etrafında yeni bazı kararlar verilecektir

Bedia Hanım

Hüseyin Suat B i dava edecek

10,000 lira zararımanevî istiyecek

"Gâvei Zalim„ namı müstearile şiirler yazan Hüseyin Suat Bey aleyhine bir hicviyesi yüzünden yeni bir dava açılmıştır.

Hüseyin SuatB. ElizaBinemeciyan Hanıma hitap eden bir şiirinde, Eliza Hanımın kudreti san'atkâranesinden bahsederken, "Ne idi o Bedialar Medialar" diyerek Bedia Muvahhit Hanımın kudreti san'atkâranesile istihfaf etmişti. Bu yazı üzerine Bedia Muvahhit Hanımın Hüseyin Suat Bey aleyhine bir dava ikame ederek, on bin lira zararı manevî talep etmek niyetinde bulunuyor.

Eski piyes muharrirlerinden

Bedia Muvahhit Hanım

rrefik Ahmet Nuri Beyin Darülbedayile araları iyi olmadığı için, piyesleri oynatılmamaktadır. Gâvei Zalimin bundan muğber olması ihtimalini düşünenler de var.

Bedia Hanım:

— Ötekilere fazla muhabbet ve merbutiyeti var ki, benim için böyle şeyler yazmış." demiştir.

Fethi B. Yalovaya gitti

Paris Büyük Elçisi Fethi Bey dün akşamki baloda bulunmak üzere dün Yalovaya gitmiştir.

Oktruva tarifesinin müzakeresi gecikecek!

Oktruva tarifesinin tadilâtı ikmal edildikten sonra esbabı mucibe mazbatasının tanzimine başlanmıştır. Halbuki erbabı sanayiin müterakim borçlarını da muaddel tarife üzerinden vermelerine müsaade edilmesi hususunda yaptıkları müracaat üzerine bu teklif hakkında da bir karar verilerek muaddel tarife ve esbabı mucibe mazbatasının bu kararla birlikte cemiyeti belediyeye sevki muvafık görüldüğünden tarifenin müzakeresi bir müddet daha teahhur etmiştir.

Darülbedaıyi nizamnamesi

Darülbedayiin yeni talimat ve nizamnamesi ikmal edilmiştir. Murakabe encümeni bugünlerde toplanarak bunları bir kere daha gözden geçirdikten sonra Cemiyeti Belediyeye sevkedecektir.

Nizamname Cemiyeti Belediyenin tasvibine iktiran ettikten sonra tiyatro mektebi hazırlıklarına başlanacaktır.

Alâkadarların temnine göre her türlü ihtiyacatı tatmin edecek ve herkesin hakkını verecek mahiyette olan yeni talimatnamenin tatbikine başlandıktan sonra Darülbedayide arada sırada baş gösteren ihtilâflardan da eser kalmıyacaktır.

İrtihal

93 Preveza mebus'larından Veysel Paşa merhumun mahtumu ve Çamlık meb'usu sabıkı Şahin Bey duçar olduğu hastalıktan rehayap olamayarak evelki gece irtihal etmiştir. cenazesi dün akraba ve eviddası tarafından Maçka kabristanına defnedilmiştir. Mevlâ rahmet eyleye.

Mahkemelerde

Ihsan Ziya B.

Recep ağa hakikati saklayınca titremeğe başladı

Mahkemede yalan yere şehadetten kendisini tevkif etti

Urla hâkimi İhsan Zıya Beyi öldürmekle maznun Zeynel zade Hüseyin Bey ile Arif, Muharrem ve değirmenci İzmir Ağırceza mahkemesi namına Asliyeceza mahkemesinde devam edilmiştir. Evvelce Ağırceza mahkemesinde ifadesi alınmış olan şahitlerden Urla Türk Ocağı kahvecisi Recep ağa tekrar dinlenmiştir.

Recep ağa reisin suallerine verdiği cevaplarda birşey bilmediğini söylemiş ve herşeyi saklamak istemiştir.

Bir zaman gelmiş, Recep ağa; kendisine sorulan sualler üzerine titremeğe başlamıştır. Bunun üzerine mahkeme reisi Ramazan Bey:

—Ne titreyorsun? Neden korkuyorsun?

Diye sormuş ve cevap vermeyince:

— Sen çok şeyler biliyorsun, söyle bakayım.

Demiştir.

Recep ağa da:

— Bilmem.

Demekte ısrar etmiştir.

Mahkeme reisinin ihtarına ehemmiyet vermemek istiyen şahide Mahkeme reisi yeniden şu yolda ihtarda bulunmuştur:

— Oğlum, hâkim İhsan Zıya Beyin burada bulunan dört maznun tarafından dövüldüğüne kanaatin var mı?

— Hayır efendim.

Bunun üzerine müddeiumumî Fuat Bey ayağa kalkarak şahit Recep ağanın ilk ifadesile son ifadesi arasında mühim farklar bulunduğunu söylemiş, ilk ifadesinin okutturulmasını ve şahidin tevkifini talep etmiştir.

Bu talep kabul edilerek ilk ifade okunmuş ve aradaki mühim farklar meydana çıkmıştır.

Mahkeme heyeti müzakereye çekilmiş ve 35 dakika süren müzakereden sonra kararı tefhim etmiştir. Kararda ilk ifadesile son ifadesi arasında mühim farklar görülen Recep ağanın tevkif edilerek hakikati gizlemek maddesinden dolayı muhakeme olunması ve mühendis Bedri Beyle Tayyare Cemiyeti kâtibi Hasan Beylerin tetkik edilmek üzre ifadelerinin suretlerinin Müddeiumumiliğe tevdii zikredilmekte idi. Neticede şahit Recep ağa da mevkuf maznunların yanma ve jandarmalar arasına alınmıştır.

Diğer şahit Salih ağa çok mühim ifadelerde bulunmuştur. Salih ağa bir gün ayağı kırılarak İzmir Memleket hastanesine nakledildiği ve orada tedavi edilirken hâkim İhsan Zıya Bey ile bir odada yattığını ve tedavi edildiğini, bir gün İhsan Zıya Beyin kendisne doğru dönerek:

— Beni dövenler, fırka mutemedi Hüseyin Avni Bey ile Kaymakam Talât Beyin adamları değirmenci Mehmet ile arkadaşlarıdır.

Dediğini söylemiştir. Şahide yattığı ve tedavi edildiği odayı tanıyıp tanıyamıyacağı sorulmuş, tanıyacağı cevabını vermiştir.

Muhakemeye 16 ağustosta devam edilecektir.

Sadık B.in mahkûmiyeti tasdik edildi

Kulekapı idarei hususiye memuru Sadık Bey; bin liralık bir ihtilâs yaptığı için ağırceza mahkemesine gönderilmiş, muhakemesi yapılmıştı. Sadık B. muhakeme esnasında "Karım verem! çocuklarım hasta olduğu için paraya ihtiyacım oldu, bu işi yaptım!" diye cürmü itiraf etmişti. İstanbul ağırceza hâkimleri idarei hususiye memurunu 5 sene hapse ve ihtilâs ettiği paranın 2 mislini tazmine mahkûm etmişlerdir.

Sadık Bey; bu kararı temyiz etmiş, temyiz heyeti; Ağırcezanın bu kararını tasdik etmiştir. Sadık Bey hakkındaki hapis kararı İstanbula bildirilmiştir. Fakat Bursada olduğu cihetle kendisi Bursa hapisanesinde yatırılacaktır.

At yarışları

Bugün ikinci koşu icra edilecek

Bu yarışlara 30 at iştirak edecek

Yarış ve islah encümeni âlisi tarafından tertip edilen at yarışlarının ikincisi bugün Veli Efendi çayırında yapılacaktır.

Bugünkü yarışlara muhtelif cinsten 30 at iştirak edecektir.

Bugünkü birinci koşu dört ve daha yukarı yaşta ve hiç koşu kazanmamış yerli ve Arap at ve kısraklarına mahsustur.

İramiyesi 200 liradır. Mesafe 2,400 metredir.

Bu koşuya giren hayvanlar satılacaktır.

İkinci koşu üç yaştaki halis

kan İngiliz erkek ve dişi taylarına mahsustur.

İkramiyesi 500 liradır. Mesafe 1200 metredir.

Üçüncü koşu handikap koşusudur. Dört ve daha yukarı yerli Arap at ve kısraklarına mahsustur.

İkramiyesi 400 liradır. Mesafesi 2,400 metredir.

Dördüncü koşu gene handikap koşusudur. Dört ve daha yukarı yaştaki halis İngiliz at ve kısraklarma mahsustur.

İkramiyesi 500 mesafesi 2200 metredir.

Beşinci koşu üç yaştaki yerli ve Arap erkek ve dişi taylara mahsustur.

Veli Efendi at yarışları saat 14,5 ta başlıyacaktır. Yarış mahalline gitmek için Sirkeciden 12, 13,5 13,50 ve 14,5 ta dört hususî tren kalkacaktır.

Tevellüdat vefiyattan fazla

Doğum ve ölüm vak'aları her ay nüfus memurluklarmdan nüfus müdürlüğüne bildirilmektedir.

Şehrimizde doğum miktarı ölüm vak'alarına göre memnuniyet celbedecek derecede çoğalmıştır. Meselâ bir mahallede bir ay içinde 23 doğum vak'ası olursa buna mukabil 23 ölüm vak'ası zuhur ediyor.

Son iki aym doğum vak'alarının hususî bir mahiyeti daha vardırki doğanlardan yüzde seksenininin kız çocuğu, yüzde yirmisinin de erkek olmasıdır. Yeni doğan çocuklardaki ölüm vak'aları ancak yüzde ikiyi bulmaktadır.

Sigorta tarifeleri

İktısat vekâleti nakliyat sigorta tarifelerinin şimdiye kadar neden yapılmadığını ticaret müdiriyetinden sormuştur.

Nakliyat tarifelerini yapmak için bundan bir buçuk sene evvel bir komisyon teşkil edilmişti.

Bakırköyünde yangın

Dün gece Bakırköyünde Sakız ağasında yangın çıkmış ve bir dükkân yanmıştır.

Poliste

Üç ev yandı

Taphaneli Oğlu yangını nasıl çıktı?

Dün saat 12 de Üsküdar'da Tophaneli ağlunda, tramvay şirketi memurlarından Nerses Ef. nin evinden yangın çıkmış, ve neticede Hamparsom, Manas Ef.lere ait evlerle beraber üç hane yanmıştır. Üsküdar tramvayları bu yüzden 45 dakika işliyememişlerdir. Yangın, patlıcan kızartırken tavanın ateş almasından çıkmıştır.

Aktör Cemal Sahir B. nasıl dövülmüş

Aktör Cemal Sahir B., bir sandal gezintisinden sonra Kumkapıda bir tecavüze uğradığını yazmıştık. Aldığımız malûmata göre Cemal Sahir B. Kumkapı Odun iskelesinde sandalcı Pananinin sandalına binmiş ve yanma gramofonile içki almağı untmamıştır. Gece yarısı Aktör B. gezintiden dönmüş ve kayıkçıya:

— Pazarlık ettiğimiz gibi 3 lirayı veriyorum. Fakat eşyalarımı otomobile kadar götürürsen sana daha fazla para veririm, demiş.

Sandalçı gece yarısından sonra bu külfetli işe yanaşmak istememiştir. Bu sırada aralarında çıkan münazaa büyümüş ve o sırada beş altı Rum genci daha peyda olmuştur.

Cemal Sahir B. daha ziyade israr edince hepsi bir olmuşlar ve Aktörün plâklarını kırdıktan sonra bir temiz de dövmüşler. Mütecasir Rumlar yakalanmıştır.

Sirkat vak'aları

1 — Fenerde oturan İlyas, Şehzadebaşında şekerci Muhiddinin dükkânından 120 lira çalıp kaçarken yakalanmıştır.

2 — Sirkecide Mersin otelinde oturan Eşref Efendinin 250 lirası Talip namında bir şahıs tarafından çalındığı iddia edildiği cihetle tahkikata başlanmıştır.

3 — Büyükada'da Yürük Ali, deniz banyosunun daire kilidi kırılarak (50) liralık peştemal ve halı çalınmıştır, hırsız belli değildir.

4 — Tütün inhisarı memurlarından Sait B. in Aksaray'daki evine hırsız girmiş muhtelif eşya aşırmıştır.

Dünkü cerh vak'aları

1 — Taksimde Ziba sokağında oturan Yani isminde bir çocuk; arkadaşı Koço tarafmdan yaralanmıştır.

2 — Üsküdar iskelesinde üç hammal; kendilerine küfür eden kahveci Mehmedi sandalya ile başmdan yaralamışlardır. Mehmet; hammallara diğer bir kahveden çay içitikleri için küfretmiştir.

3 — Galatadaki yolsuz kadınlardan madam Natya; dün gece; meçhul bir şahıs tarafmdan bıçakla yaralanmıştır.

4 — Şoför Halil; otomobil kolu ile şoför Aliyi başmdan yaralamıştır. Sebebi belli değildir.

Buğday fiatleri mütemadiyen düşüyor

Buğday fiatleri görülmemiş bir surette düşüyor. Bundan bir kaç gün evvel fiatler 8 kuruştu. Evvelki gün 7 kuruşa düşmüştur. Fiatlerin düşünmesinesebep Anadolu ve Trakya'dan fazla mal gelmesidir.

Cumartesi günü 104 vagon, pazar günü 48, pazartesi günü 38, salı günü 35, dün 33 vagon buğday gelmiştir. Fiatlerin daha ziyade düşmesine ihtimal verilmiyor. Çünkü 7 kuruştan aşağı mal satıldığı takdirde ancak masrafını kurtarabilecektir.

Verilen malûmata göre buğday fiatleri her yerde düşmüştür. Amerikada buğday daha aşağ bir fiatle satılıyor. Bizim buğday fiatlerimiz Romanya buğday fiatlerinden farkısızdır.

İhracat işlerine gelince şimdilik Yunanistandan nümuneler istiyorlar. Bu hafta içinde Yunanistana 20 ton buğday ihraç edilmiştir.

Spor

Atina seyahatı

Federasyon reisinin sualine cevap

Evvelki gün, son spor hâdisatından bahsederken, Atina'da yapılacak Balkan atletizm müsabakalarına atletlerimizin iştiraki ihtimali üzerine bir gazetede bir spor muharririnin federasyona tevcih ettiği sualden mülhem olarak spor seyahatlerimiz hakkında bazı mütaleatta bulunmuştum. Bunun üzerine Atletizm Federasyonu reisi Bey, gazetemize gönderdiği bir mektupta, fena idare edildikleri yazılan seyahat kafilelerine kendi riyaset ettiği ikinciolimpiyat kafilesinin dahil olup olmadığını soruyor. Reis Beyin bu meseleye alâkadar oluşları şayanı teşekkürdür. Talepleri üzerine kaydedeyim ki mütaleatım şimdiye kadar yaptığımız spor seyahatleri, hazırlıkları, idaresi ve netayici hakkında umumî mütaleat olduğundan ikinci kafileyi kasdetmedim. Atletizm Federasyonu reisi böyle bir kasdi yeknasak elbise bahsinden çıkardı ise şurasını tavzihe lüzum görürüm ki maksadım gene yeknasak elbiselerle yapılacağı söylenen Atina seyahatini ima içindi. Şimdiye kadar yapılan seyahatlerin hüsranı ve diğer bazı sebepler dolayısile Eşref Şefiğin fikrine iştirakle taraftar olmadığım Atina seyahati dolayısile de spor seyahatlerimizin umumiyetle iyi idare edilmediklerini, bazı idarecilerin faaliyetlerini memleket dahilinden ziyade seyahat zamanlarına sakladıklarını, hariçte yaptığımız temaslardan da daha buna benzer sebeplerle umduğumuz asgarî netceleri bile alamadığımızı kaydetmek istedim.

Ne yapayım ki Atletizm Federasyonu reisi bir sui tefehhüm neticesi üzerine alındı ve iyi idare ettiğine emin olduğu için derhal "kastedilen ikinci kafile midir?„ sualini yapıştırdı. Bu suale yukarda "hayır„ demiştim. Muhakkak ki gene kendisi olmadığına emin bulunduğu için "spor seyahatleri zamanında her zamandan çok fazla faaliyet gösterenin„ kendisi olup olmadığını sormağa lüzum görmüyor. Binaenaleyh mesele yoktur.

Bu suretle anlaştıktan sonra mukabeleten ben de —bir talepte değil, bir ricada— bulunacağım:

İşi geçmiş, olmuş bitmiş seyahatlerin hesabına boğmak fikrinde değilim. Maksadım yapılacağı, kuvvetle söylenen Atina seyahatidir. Şahsına taallûk eden bir mesele hakkında hemen ertesi gün sual iradı lüzumunu hisseden federasyon reisi, benim gibi bu seyahatlerin aleyhinde bulunan bir spor muharririnin Atina seyahati hakkında bir hafta evvel irat ettiği ve hâlâ cevap alamadığı —hulâsasını aşağıya yazdığım— sualine cevap vermezler mi?

"Spor seyahatlerimiz hüsranla neticeleniyor. Ben ve bir çok kimseler aleyhindeyiz. Binaenaleyh Atina seyahatini de muvafık bulmuyorum. Beni ikna ve ben de muvafık bulursam aleyhtar karileri ikna için alâkadarların teknik mütalealarını ve kanaatlerini bekliyorum.„

Aradan bir hafta geçti. Hâlâ bekliyorlar ve bekliyoruz. Sual iradında faaliyet gösteren reis bey biraz da cevap lûtfunde faal davransalardı, belki de benim, nahak yere üzerine alındıkları yazım intişar etmezdi.

Sadun Galip

Peynirciler komisyonu bugün toplanacak

Ticaret odasında yarın peynirciler komisyonu bir içtima yapacaktır. Bu içtimaa şehrimizdeki peynir tacirlerinden başka Trakya'dan da bir kaç tüccar iştirak edecektir. Komisyon peynir ihracatımızın tezyidi çarelerini arayacaktır.

Fikir, Mizah, Edebiyat, San'at

Milliyet

Asrın umdesi "*Milliyet*" tir

8 AĞUSTOS 1930

İDAREHANE — Ankara caddesi 5: 100 Telgraf adresi: Milliyet, İstanbul.

Telefon numaralı:
İstanbul 3911, 3912, 3913

ABONE ÜCRETLERİ

	Türkiye için	Hariç için
3 aylığı	400 kuruş	800 kuruş
6 „	750 „	1400 „
2 „	1400 „	2700 „

Gelen evrak geri verilmez

Müddeti geçen nushalar. 10 kuruş r. Gazete ve matbaaya ait işler için üdüriyete müracaat edilir.

Gazetemiz ilânların mes'uliyetini kabul etmez.

Bugünkü hava

Dün hararet en çok 30 en az 18 derece idi. Bugün hava açık olacak ve rüzgâr poyraz esecektir.

FELEK

Zaro ağanın kalbi

Bundan bir kaç gün evvel gazeteler bir havadis verdiler:

"Amerikalılar Zaro Ağanın albini satın almak istemişler,,

Ben bunu okuyunca derhal Amerikalıların akıllarına koyduğu bir şeyi yapacaklarına inandım.

Dünkü "Milliyet,, te de şu telgrafı gördüm:

"Londra, A.A — Helyos'tan Daily Mail'e bildiriliyor:

Her türlü reklâmdan müteessir olan Edison kendisinin durmakta olduğu Restoral'de kendisini teşhir etmekte olan ve çok para kazanan 156 yaşındaki Zaro Ağayı kabulden imtina eylemiştir. Diğer taraftan meşhur Muhteriin karısı gûya Zaro Ağanın şerefine bir garden parti verdiğine dair mahallî gazeteler de yanlış bir haberin çıkmasına çok ziyade canı sıkılmıştır. Muhteriin karısı gazetelerde milyonlarca resmi çıkan ve yüzbin erce kadın tarafından öpülen bir adam şerefine her hangi bir delilik yapmak niyetinde asla olmadığını söylemiştir.

Bu telgraftan bizim öğrendiğimiz şey, şüphesiz yetmişlik bir kadın olan Madam Edison'un 156 lık bir erkek önünde kendini daha küçücük kız addedecek onunla her hangi bir münasebeti reddetmesi değil Zaro Ağayı yüzbinlerce kadının öpmesidir.

Artık bu hadiseden sonra Zaro Ağanın kalbi Amerikada kalsa da nerede kalır!

Va — Nu

Va — Nu dostumuz bundan bir iki ay evvel "Paris,,e gidiyorum!.. diye veda ederek gitti... Sonra Paristen yazılarını bekleriken mütemadiyen Şamdan ve Beyruttan mektup gönderiyor. Meğerse Va — Nu dostumuz da açık göz birisi "Hicaza gidiyorsun!,, diye Galata tarafından Tünele bindirilip Beyoğluna gönderilen Afgan hacıları gibi "Parise gidiyorsun!,, denilerek Şama mı yollandı?

FELEK

SIYASIYAT

Şark hadiselerine bir nazar..

Son hâdisat dolayısile Şarka nazar lar çevrilmiş ve efkârı umumiye pek haklı olarak bu mesele ile alâkadar olmağa başlamıştır. Gazetelerde görülen heyecanlı yazılar; milletin bu işle alâkasını pek güzel göstermektedir.

Hakikati daha yakından gören bir fert sıfatile bu işler hakkında milletime malûmat vererek tenvir ve ayni zamanda muhtelif sebeplerle isyan çıkmış olan bu muhitteki vaziyeti pek hakikî ve samimî olarak teşrih etmeyi bir vatan borcu telâkki ederim.

Bu hâdisenin ledünniyatına nüfuz edebilmek için pek uzaklara gitmeğe lüzum yoktur. Tarihe nazaran henüz yazıları ve bu uğurda dökülen kanların kurumadığı denecek kadar yakın olan Şeyh Sait hâdisesi neticesini tahlil etmek kâfidir. Bu hâdise hakkında gazetelerimiz halkı kâfi derecede tenvir etmişti. Bunun neticesinde hükûmet tarafından pek musip olarak ittihaz edilmiş olan tedabir Şarkta yeni bir devir açmıştır ki bu da: asırlardanberi devam edegelmekte olan ağalık ve aşiret reisliğinin ilgası ve halkın benliğini ve köylünün efendiliğini idrake doğru mühim hatvelerin atılmış olması ve bilhassa Müfettişliğin ihdasından sonra bu bapta pek kat'î tedbirlerin alınmış bulunması gibi hususattır.

Bu tedbirlerden matlup netice hâsıl olmuş mudur?.. Bu sualin cevabını Erciş ve Muradiye kazalarında tahaddüs eden vak'a pek güzel verecektir.

Bu havalide en büyük aşiret olmak üzere Haydaranlı aşireti vardır. Bu aşiret vilâyetin Çaldıran mıntakasında ve Erçişin Dedeli ve Ahlat kazasının Sarısu nahiyelerinde toplu sayılacak bir halde sakindirler. Van vilâyeti dahilindeki nüfusları On bini tecavüz eder. Bu aşiretin reisi meşhur Kör Hüseyin Paşa idi. Aptülhamidin Türklük zararına olmak üzere teşkil etmiş olduğu mülga aşret alayı kumandanı olan ve elyevm Arabistan çöllerinin yakıcı toprakları altında kemikleri çürümüş bulunan bu şahsiyetin tagallüp ve tahakkümü saymakla bitmez; muhitindeki bütün köyler, kendisinin hususî bir çiftliği ve köylüleri de azat kabul etmez bir kölesi idi, diyecek olursak vaziyetini kısaca izah etmiş oluruz.

Kör Hüseyinin oğlu Garbe teb'idinden sonra köylüler bu kâbusu felâketin üzerlerinden kalkmış olmasından geniş bir nefes almışlar ve zavallı adamlar ellerinde bulunan bir kaç hayvan ile bin zahmetle elde ettikleri mahsullerinin sahibi hakikîsi olduklarını anlamışlar ve affi umumî-minin ilânı üzerine bunların tekrar avdetleri ihtimali karşısında titremekte bulunmuşlardı.

Fakat bütün ağaların avdetlerine müsaade edildiği halde bunun ve oğullarının avdetlerine muvafakat edilmemişti. Nihayet bulundukları yerlerden kaçmağa muvaffak olmuşlarsa da Musul taraflarında Kör Hüseyin düşmanları tarafından katledilmiş ve oğullarından ikisi de Süphan eteklerinde yapılan bir müsademede maktul olarak diğer ikisi İrana kaçmağa muvaffak olmuşlardı.

Bu kör Hüseyin oğulları ve halkın sırtından geçinmeğe, köylüyü köle gibi kullanmağa alışmış olan sair ağalar bu sabık kölelerile ne suretle ayni şerait altında çalışabilir?. Daha dün kölesi olan bir adamın herhangi bir davası üzerine nasıl olur da mahkemeye gelerek yan yana bir sırada oturabilir ki daha dün onların yegâne hâkimi babası veya kendisi idi?...

Bir sene kadar devam eden teb'itten sonra memleketlerine dönen ağalar, reisler geldikleri zaman; evvelce kendilerine tapınan bu köylülerin şimdi isyankâr bir ruhla hareket eylediklerini hissetmişler ve eski debdebelerinin iadesine artık imkân kalmadığını anlamışlardır. Hatta affin ilân edilmiş olmasına rağmen İrandan avdet etmemiş olan bir beyzade avdet etmemesi sebebi sorulduğu zaman hazır yemeğe alışmış olduğunu ve köye geldiği zaman bir köylü gibi çalışmasına imkân olmadığını söylemiştir.

İşte son hâdiseyi doğuran en canlı ve yegâne sebep...

Cümhuriyetle idare olunan bir memlekette derebeyliği yapamıyacağını idrak eden bu sabık aşiret ağalarından bir kısmı; kendileri için enmüsait bir muhit olmak üzere İranı bulmuşlar ve fırsat buldukça oraya kaçmağa başlamışlar ve memleketimizde kalan emsallerine de: **"İrana gelecek olursanız İran hükûmeti size köy verecek ve eski ağalığınızı iade edecek,,** mealinde haberler göndermeğe başlamışlardı..

İranı kendileri için en müsait bir zemin diye tavsif ettim,. Nasıl etmiyeyim ki bu hükûmetin şimalden cenuba kadar olan hudut kısmı kurunu ulâ şeklinde idare olunan bir mıntakadır. Burada hiç bir kanuna tabi olmıyan, insan öldürmeyi ve hırsızlık yapmayı tabiî bir iş sayan ve başında hiç bir hükûmet mevcudiyeti hissetmiyen bir halk kütlesi meskûndur ki hududun emnü asayişi ve muhafazası bu güruha tevdi edilmiştir. Şurada, burada tek tük serpme bir miktarda bulunan İran memurları da bunların emvalinden ve hayvanlarından değil; topraklarımızdan çalıp götürdükleri şeylerden vergi alırlar ve fakat hükûmetleri hesabına değil; kendi hesaplarına...

İşte böyle bir zemini şekavette bırakan firarî ağalara sarfetmek için gene para lâzımdır. Çünkü: memleketimizden kaçan hırsız, katil adamlar bunların maiyetinde tecemmü ediyorlar. Bunları beslemek, bunlara karşı ağalık taslamak ve ayni zamanda İran memurlarına da malûm olan vergi borçlarını ödemek lâzımdır. Bu ise ne ile temin edilir?. Ya memleketimize geçerek şekavet yapmak, eşya ve hayvanat çalıp götürmek ve yahut suveri saire ile para tedarik etmekle mümkün olur. Birinci şık ekseriyetle pahalıya maloluyor; çünkü: beyinlerinde Türk mavzeri patlıyor,. Bunun en ehveni oturdukları yerde daha az tehlikeli bir surette para temin etmek.

İşte Ankarada muhakemesi icra edilmekte olan Şeyh Saidin oğlunun da mensup olduğu **Hoybon** cemiyetinin menşe' ve mastarı..

Bu cemiyetin sebep ve maksadı teşekkülü anlaşıldıktan sonra bizce en mühim olan mesele; memleketimiz de bulunan halkın bunlara karşı tarzı hareketlerini anlamak hususudur.

Yukarda bilmünasebe izah edildiği veçhile köylü şahsî istiklâl ve emvaline tasarrufundaki serbestî zevkini tatmış olduğundan İran dağlarından esip gelen bu cereyanlara dudak bükmekle iktifa etmekte ve bunların filî hareketlerine karşı da en emin bir melce olmak üzere hükûmetin ağuşuna koşmaktadırlar. Yalnız bunların akraba ve taallûkatları yahut menfeat hissedarları veyahut herhangi bir sebeple hükûmete muğber bulunanlar bu fikri tervice çalışıyorlar ki bu kısmı da az bir zümredir.

Bun ada en canlı bir misal şudur: Erciş hâdisesine takaddüm eden günlerde Saray kazasında bulunan Milân aşiretinin reisi Osman Bey — Hoybon cemiyetine dahildir — İrana kaçıyor, bunu da ancak kendi mensubininden bir kaç şahıs takip ediyor. Erciş vekayii sırasında aşiretine mensup köylülerle kendisine iltihak için gönderdiği habere ret cevabı aldığı gibi, isyana iştirak için tehditlerle haber gönderilen Takuri, Muhurî ve Muskân aşiretleri de silâhla cevap vermişlerdir.

İrandakilerin en ziyade itimat ettikleri memleketimizdeki mühim şahsiyetler de bu hâdise esnasında hükûmete merbutiyet ve sadakatlerini kavlen ve filen teyit etmişlerdir.

Şu hale nazaran Erciş ve Muradiye hâdiseleri bu kanaatle bir tezat teşkil etmiyor mu?. Bu kazalar halkı nasıl olur da bu güruhun arkasına takılarak hükûmetine karşı silâh çekti?..

Buna da cevap verebilmek için bu muhitin ve umumiyetle avam takımının haleti ruhiyesini tahlil zarureti vardır:

Halk cahildir; muhakemeden mahrum ve her türlü söze inanır; maltepek kıymetlidir ve bununla beraber yağmagerliğe meyyaldir; ayni zamanda kuvvete karşı da pek zebun ve korkaktır. İşte bu vasıflar şakilerin her türlü âmâline yaramıştır.

Tenha dağlardan Zeylân mıntakasına sarkan Kör Hüseyin oğulları ve avenesi ilk hamlede bir muvaffakıyet temin ettikten sonra her tarafta kıyam ve hükûmete karşı isyan olduğunu ve kendilerinin de ademi iltihakları halinde hükûmet kuvvetlerinin gelerek tenkil edileceklerini işaa, Erciş ve Van kasabalarının yağma edilmesi gibi tatlı hülyalara imale ve aksi takdirde mal ve canlarına karşı fenalık yapılacağı tehdidile ihafe etmeleri bu cahil halkı kendilerine iltihak ettirmiş ve bu suretle büyüyen kuvvetler Erciş kasabasının kenarlarına kadar gelmeğe muvaffak olmuşlardı. Ercişi kısmen ihata eden ve fakat Ercişlilerin kahramanca müdafaası karşısında bir şey yapamıyaacklarını anlıyan bu eşkıya işi başka şekle dökmeğe teşebbüs etmişler ve birisini göndererek Ercişlilere din için harbettiklerini ve binaenaleyh beyhude kan dökülmesine meydan verilmemesini teklif etmişler Ercişli murahhas karşısındakini tanıyarak **"Dinden bahsediyorsunuz; ben senin ne kadar islâm olduğunu biliyorum; haydi buna da bir şey demiyelim; fakat yanımızdaki şu öküzlerle boş çuvallara ne diyelim?. Bunları niçin getirdiniz,,** Cevabını vererek çekilmiş ve gene şanlı müdafaalarına devam etmişler. Kasabanın bir cephesine taarruz edenler tekbirü tehlil ve salâvat getirirlerken diğer kısmındakiler de **"Ercişlilerin malı sizindir"** diyerek asileri teşvik ediyordu.

Bu maruzatım isyanın mahiyetini izah edebildiğini zannediyorum. Hatta bu mıntaka Edemanlı aşiretine mensup olduğu ve Bayazit vilâyetinde de ayni aşirete mensup halk bulunduğu halde bu isyana iştirak etmelerinden sarfınazar bilfiil hükûmete muavenette bile bulunmuş olduklarını ilâve edecek olursak meselenin hakikati daha ziyade tenevvür etmiş olur.

Bu hâdise Edmanlı aşiretinin ortasında başlamış ve Haydaranlı aşretinin kısmı azamı iştirak eylemiş ve mütebaki kısmı da neticeye intizaren seyirci bir vaziyette kalmıştır. Şu hal atide takip edilmesi lâzımgelen hattı hareket hakkında pek güzel direktif vermiş olur.

Harekâtı isyaniye üzerine hükûmetin bütün vesaiti medeniyeden ve bilhassa kamyonlardan ve göldekei motör ve dubalardan istifade suretile ümit edilmiyen bir zamanda bu mıntakaya kuvvet teksif eylemiş olması ve alelhusus Bayazit vilâyetinde bulunan kıtaatı askeriyenin tam zamanında ve müessir bir surette yardımda bulunması hâdiseyi çabucak teskin etmiş ve müteakiben yapılan harekâtı tenkiliye ile asi ve şakiler lâyık oldukları cezayi bulmuşlardır.

Harekâta başlanmasının on beşinci günü kıtaat hududa gelmiş ve mesele hitam bulmuş ise de bu tedipten yakasını kurtarmağa muvafak olan bir kısmı bize dost görünmek perdesi altında aleyhimizde her türlü habasetin yapılmasına göz yuman ve hatta müşevvik olan İran hükûmetinin eşkıya ve sefele melcei bulunan arazisine kaçmağa muvaffak olmuşlardır.

Hoybon cemiyetinin beyannamesi tetkik edilecek olursa bunun en mühim kısmını aidat ve iane bahsinin teşkil ettiği nazara çarpar. Bundan başka harekâtın hitamı arifesinde firarî Emin Paşa oğlu Bekirin — hayatile ödediği — bir koyun hırsızlığına teşebbüsü mu işlerde yukarda teşrih eylediğim menfeati şahsiyenin mündemiç olduğunu bütün vüzuhile meydana koymuş olur.

M. R.

Hikâye

Günah

— Sen hakikaten çıldıracaksın karıcığım. Hiç bu sıcakta gezmeğe gidilir mi?. Evleneli kırk beş sene oldu, böyle tuhaf işler aklına geldiğini bilmiyorum. İstedin, kalktık bu köye geldik. Amma ben seni bütün gün gezdiremem. M. Apreval, istersen, sana refakat etsin.

Madam Cadour eski dostlarına doğru baktı. M. Apreval gülerek: "Nereye isterseniz gidelim,, diye ayağa kalktı..

Yalnız kaldıkları zaman ihtiyar kadın, ihtiyar erkeğe:

— Onu görmeğe gideceğim. Dedi ve ağlamağa başladı.

İhtiyar arkadaşı:

— Çıldırdımız mı?. Nasıl, nasıl olur. Kırk sene onu görmedikten görmek istemedikten sonra.. Şimdi bu arzu neden icap etti?.. Ya oğlunuz bizden şüphe ederse, yahut zevciniz anlarsa..

Fakat bütün bunlar boşuna idi. İhtiyar kadın mütemadiyen ağlıyor, olmazsa yalnız gideceğini söylüyordu.

Yola düzüldüler.

Artık ihtiyar kadın ağlamıyordu, çok eski ve çok hazin şeyler gözünün önüne geliyordu.

Onu kocasını tanımadan vermişlerdi.

Belki kocasını sevecekti. Fakat ayni tarzda evlenen bu M. Apreval karşısına çıkmamış ve o sıralarda da kocası iki senelik Hindistan seferine gitmemiş olsaydi..

Karısını sevmiyen bu genç adamla kocası yanında olmıyan bu genç kadın portakal ağaçlarının altında çılgın gibi sevişiyorlar.. Ne günler, ne mes'ut saatler geçti.. Nihayet bir gün Mm. Cadour hissetti ki bu aşkın günahkâr mahsulünü taşıyor.

O zaman vaziyetin vanametini bütün fecaatile gördü.. Çare yok. Bu büyük yüzkarasını temizliyecekti. Kaç gece nehir kenarında dolaştı. Fakat hayat kirli de olsa gene bazan tatlıdır.. Yapmadı, yapamadı. Bu, şimdi yanında iki büklüm yürüyen adamla uzak bir köye — şimdi bulundukları köye — geldiler. Ve orada büyük ıstıraplar içinde günahını meydana çıkardı.: Bir oğlan çocuk doğurdu.

Ertesi gün, oğlan çocuğunu ona bir kerecik öptürdüler ve hiç çocuğu olmıyan bir köylüye evlât olarak verdiler. Oğlunun son sesi bütün hayatınca ihtiyar kadının kulağında kaldı. Onu hiç görmedi. Yalnız yaşadığını, büyüüdüğünü, evlendiğini ve nihayet çocuğu olduğunu biliyordu.

Şimdiye kadar kaç defa o bir tek çocuğunu görmek, bağrına basmak istedi. Fakat ya şâyi olursa.. Bu pek müthiş bir şeydi, vazgeçti.

.....

Kızgın güneşin altında iki ihtiyar, bir kelime söylemeden yürüdüler. Uzakta bir ağaçlık içinde küçük bir çiftlik görünüyordu. Sağa döndüler, yürüdüler, sola döndüler yürüdüler, nihayet çitten yapılmış bir duvara dayandılar. Gelmişlerdi..

Fakat ikisi de sapsarı ve çok sinirli idiler. Uzaklara bakıyorlar, ne girmeğe ne de dönmeğe cesaret edemiyorlardı. Büyük bir heyecan her ikisini de titretiyordu. Bu sırada koşa koşa bir küçük kız geldi. Bu sarışın tombalak, yanık yüzlü, br köylü kızcağızı idi. İhtiyar kadınla erkek tanımak ister gibi çocuğun yüzüne baktılar. Bu bakış onlara bir şey hatırlatmadı, torunları karşısında olduklarını nereden bileceklerdi?...

Çitte, açkı bırakılmış aralıktan — kapıdan — içeri girdiler. Küçük kız da beraber geliyor ve soruyordu:

— Kimi istiyorsunuz?..

İhtiyar adam oğlunu, verdiği adamın ismini sordu. Küçük kız kabaca bir lisanla büyük babasının arandığın anladı. Halbuki o ölmüştü. İhtiyar kadınla erkek o zaman torunları karşısında olduklarını anladılar. Ve ikisi birden:

— Baban burada mı? diye sordular.

— Hayır..

— Ne zaman gelir?

— Bilmem.

İhtiyar kadın birdenbire kendini unuttu ve:

— Onu görmeden gitmem, dedi.

Şimdi kuyunun kenarındaki taşın üzerinde oturmuş bekliyorlardı. Evin açık duran kapısından genç bir kadın göründü. Kirli üstlü, fakir bir köylü kadını. Çocuk:

— Anne, dedi, bu ihtiyar madamla Müsyü babamı soruyorlar.

O zaman M. Apreval:

— Bize iki fincan süt satarmısınız?..

Kadın huşunetle cevap verdi:

— Biz süt satmıyoruz.

— Bu ihtiyar Madam hem yoruldu, hem susadı, ona içecek bir şey getirir misiniz?.

Köylü kadın kulübesine girdi. Küçük kız tahtadan yapılmış iki iskemle, annesi de iki sütle avdet ettiler. İhtiyar kadın sırsıklam olan mendilini gözlerinden ayırmıyordu.

Köylü kadın, şaşkın şaşkın ona baktı sonra:

— Bu Madam hasta mı? Neye ağlıyor?.

M. Apreval ne diyeceğini şaşırdı. Sonra:

— Yok. Hayır. Yolda gelirken saatini düşürdü. Çok güzel bir saatti. Kuzum bulursanız bize haber yollayın.

Kadın dinledi, sonra birdenbire:

— İşte, kocam. dedi.

İhtiyar adam, ihtiyar kadın düşmesin, diye arkasından tuttu. Tam önlerinden bir adam,ö küzünü ipinden tutarak geldi geçti. İhtiyar kadının ağlamaktan gözleri şişmişti. Oğlu bu mu idi?..

İkisinin de düşüncesi birdi. Oğullarının girdiği kulübeye çivi gibi sabit nazarlarla bakıyorlardı. Nihayet ihtiyar kadın:

— Hadi, dönelim, dedi. Ve bir mezarlıktan ayrılır gibi buradan uzaklaştılar.

.....

Hiç konuşmadan eve geldiler..

Mösyö Cadour yazı masasında meşguldü. Onları görünce:

— Nerelere kadar gittiniz, siz çıkalı epey oldu. Bari eğlendiniz mi?. diye sordu.

Mösyö Apreval hazin bir gülüşle cevap verdi:

— Bir köylü ailesile tanıştık öyle eğlendik ki..!..

Nakleden
MÜMTAZ FAİK

Yeni neşriyat

Resimli Uyanış

Son nüshası mütenevvi müdericatla çıktı. Bu nüshada Ahmet İhsan B., Mahmut Sadık ait hatıralarını anlatıyor. Bundan başka maruf romancı Conan Doyle hakkında bir etüd Halit Fahri, Muslih Ferit B. in makaleleri, Mehmet Selim Galip Naşit, Reşat Feyzi B. in şiirleri ve Reşat Enis B. in "Talkın,, isimli hikâyesi vardır.

* * *

TÜRK SPOR

45 inci sayısı dün çıktı. A. Şerafettin beyin Fudbülumüzdeki bugünkü durgunlukla alâkadar yazısı ile beraber yüzme ve bisiklet yarışları tafsilât ve resimlerile şnyanı tavsiyedir.

"Milliyet,, in edebî romanı : 42

BAHÇEMDE BİR GÜL AÇTI

Mahmut Yesari

— Ne dediniz?

Hürrem Hakkı, gözlerini yeğeninin gözlerine dikmişti:

— Neye bu kadar hayret etti?

— Acaba yanlış mı işittim? İstanbulayı İstanbula mı çağırmak istiyorsunuz?

— Evet...

Rasih Nevres, taaccüple bakıyordu:

— Bu fikir, size nereden geldi? Babam mı tavsiye etti?

— Hayır, öyle düşündüm.

— Jülya, şimdi geliyor mu?

— Daha geldiği, gittiği yok. Benim fikrini soruyorum. Nersin, çağırayım mı?.

— Bey babama da sordunuz mu?

— Sordum.

— Ne dedi?

— Sen, kendi fikrini söyle.

— Tavsiye etmem.

— Birden kesip atıverdin.

— Fikrim bu!

— Sebep?

— Jülyanın gelmesini tehlikeli buluyorum.

— Neden?

— Belma ile Jülya, belki dost olabilirler.

Hürrem Hakkı, parmağı ağzında, duraklamıştı:

— Bu ihtimal, benim hiç aklımdan geçmedi

— Haklısınız. Çünkü, en uzak ihtimal... Fakat ben, bunu bile mümkün görebiliyorum. Yalnız muhakkak olan bir şey var ki...

— Evet?

— Siz, ikisini de kaybedersiniz!

— 13 —

Ferhunde, kürekleri bırakmıştı:

— Ben kesildim Belma... küreğe sen geç..

Belma alay ediyordu:

— Yazık Feriş.. Rasih B. in yanında yüzümüzü kara çıkardın.

— Rasih Bey, ne olsa erkek.. Pazılarını görmüyor musun?.

Ferhunde, kürekleri bırakıp ta dümene geçince, Rasih Nevres te kendi sandalının küreklerini siya etmeğe başladı, istihza ile bağırıyordu:

— Ne çabuk yoruldunuz, Ferhunde Hanım?..

Belma çığlık çığlık bağırıyordu:

— Hayır.. hayır.. Siya etmeyiniz. Benimle yarışa çıkınız, bakayım..

Rasih Nevres, kürekleri bırakıvermişti:

— Pek âlâ.. Yetişin, beraber kürek alalım. Fakat bu sefer final olacak..

Ferhunde de haykırıyordu:

— Revanş, Rasih B. revanş..

Hürrem Hakkı, beyaz pantalonunun dizlerini çekerek oturmuş, dümen kulanıyordu. Başında bahriyeli kasketi vardı. İki genç kızın heyecanı, onu da sarmağa başlamıştı:

— Bravo Belma Hanım.

Rasih Nevres, amcasına göz kırptı:

— Kürekleri ağır alayım mı?

Ferhunde bunu duymuştu, kollarını oynatarak çırpındı:

— Yok, yok lûtuf istemiyoruz.

Rasih Nevres, cevap verdi:

— Defi, öyle mi? Çok güzel!

Belmanın yanakları ateş kesilmişti:

— Elbette... Ne zannediyorsunuz?

Hürrem Hakkı, müdahale etti:

— Kendinizi, mânasız yere yormayınız. Denize de gireceksiniz, yüzerken kesilirsiniz.

Belma, itirazla başını sallıyordu:

— Kat'iyyen beyefendi...

Hürrem Hakkı, boynunu bükmüştü:

— Benim hatırım yok mu, Belma Hanım?

Ferhunde ile Belma, göz göze bakıştılar. Mağlûbiyetlerini itiraf edemiyorlardı; Lâkin ikisi de yorulmuştu. Rasih Nevres, daha zinde görünüyordu.

Belma, denizde, yüzme yarışı da yapacaklarını düşünüyordu. Rasih Nevres'in sert adeleli kolları pek kolay yorulacağa; geniş, dik göğsü pek kolay sıkışıp nefesi darlaşacağa benzemiyordu.

Belmanın en çok merak ettiği, günlerdenberi özlediği şey, Rasih Nevres'i mayo ile görmekti. Sandal yarışı, hakikaten mânasızdı. İsrarı, inat eder gibi görünmesi, asıl maksadını örtmek, zavahiri kurtarmak içindi. Dimağında itina ile gizlediği maksadının, hatta biraz da niyetinin Ferhunde tarafından anlaşılmasını, hissedilmesini istemiyor, korkuyordu.

Rasih Nevres, hakkında bir niyeti mi vardı? Buna pek emniyetle hüküm veremiyordu. Niyetinin, kararının veçhesi, ancak zamanla belirecekti.

Belma, Hürrem Hakkıya döndü, nezaketle gülümsedi:

— Hatırımız için beyefendi!

— Çok teşekkür ederim, Belma Hanım...

Başını eğerek Ferhundeye de teşekür etti:

— Size de Ferhunde Hanım!

Hürrem Hakkı, da bu sandal yarışının mânasızlığından bilhassa maksatsızlığından için için üzülüyor, şikâyet ediyordu. Belmayı, hatta Ferhundeyi, mayo ile görecekti. Filhakika onlar, sahilde banyo ederlerken uzaktan seyretmişti. Fakat başka kızlarda yaptığı gibi onlara dürbünle bakmağa cesaret edememişti. Tek gözlüğünü de sık sık takmağa korkmuş, bu körpe, genç vücutleri ancak bulanık bulanık görmüştü. Yakından, o müştehî hatların bütün inceliklerini, kıvrılışlarını, bükülüşlerini doya doya seyretmek zevki için kaç gündür uykusu kaçmış, kalbi durgunlaşmıştı.

Ferhunde de garip bir sıkıntı vardı. Memnun değildi, mahzun değildi. Neşeli gibi idi. Kederli gibi idi. Kâh gözleri dalıyor, bakışları derinleşiyor, kâh göz bebekleri parlıyor, dudaklarında tebesümler yanıyordu.

Rasih Nevres, o kadar lâkayt o kadar sakin, fütursuzdu ki her günkü mutat kayitsizliği, sakinliği, fütursuzluğu, bugünkü halinin yanında her şeyle meşgul, alâkadar bir insan hissini verebilirdi.

Sanki deniz havası, onun sinirlerini yatıştırmış, uyuşturmuştu. Gözlerinin, dudaklarının aldığı parıltıda, şekillerde, dünyayı affeden, kâinatı hoş gören

(Bitmedi)

SİNEMA ÂLEMİ

Hollyvood Yıldızları Titayna

Sinema san'atkârı olmak ister misiniz?.

Bilmem hiç Hollywoodta sinema artisti olmak arzusunu beslediniz mi?

Sarışın yahut esmersiniz, gözleriniz mavi yahut siyah ve uzun kirpikleriniz vardır. Dostlarınız sizin güzel olduğunuzu söylerler ve baktığınız ayna da bunu tekit eder. Güzel değilsiniz fakat herkes sizin tipik olduğunuzu söylüyor. Akşam yağmur damlaları camı vururken ve hayat sönük, kederli bir manzara arzettiği zaman hayalleriniz meydanı boş bulur. İşte o zaman, gençlik dolayısile hayatın acılarını tatmamış olduğumuz halde, bu lüks ve eğlence hayatına, bir şahane yaşayışa doğru bir arzu hissetmemek kabil mi?

Hattâ bazıları için büyük bir artist olmak arzusunun sebepleri bundan ibaret değildir. Onların nazarında yaşıyan artist kederlerini, sevinçlerini, düşüncelerini, başkalarına zerkeder, bir kaç saat zarfında kendisi olmaktan çıkarak başkalarının hissiyatına tercüman olur ve bu suretle binlerce adamı mütahassis etmeğe bir çok kadınları teshir etmeğe muvaffak olur.

Tiyatro sanatkârına nisbetle, seyircilerden daha uzak bulunan sinema aktörü ahali üzerinde daha kuvvetli tesirler bırakabilir. Sinema gözlerimizi daha kolayca aldatır. Sinema aktörünün oynadığı yer bir kaç metrolukkâğıttan yapılmış bir dekor değildir. Sinema yıldızlarını bütün seyahatlarında takip ediyoruz. Onları Mısırın Avustralyanın, Çinin hakikî dekorları ortasında görüyoruz. Sinema kahramanları gözlerimizin önünde yalçın kayaları tırmanıyorlar, uzak denizlere seyahat ediyorlar, Japonyanın çiçeklerle süslü kiraz bahçelerinde geziyorlar.

"Yanık başlar„ filminde Lili Danita

Bu haricî manzaraları terkedip his sahasına gelirsek orada da sinema artisti gözümüzün önünde tiyatro sanatkârlarının yaşayamıyacağı bir âlem de görünür. Onun makyajı tiyatroda çabucak foyası meydana çıkan makyaja benzemez. Sonra sinemada seyircileri aldatan bir türlü mahareti vardır. Perdede sıra ile yalvaran, ağlıyan gözler, titreyen bir ağız ve birdenbire bu aşkın ve heyecanın sebebi olan şeyin hayali gözükür.

İşte siz bütün bunları gördüğünüz için Sinema artisti olmak hülyasını kurdunuz.

Sonradan sinemacılık hakkında işittikleriniz, ve tecrübelerniz sizi bu fikirden vazgeçirmiştir.

Ben yırtık iskarpinli, günde dört meteliğe çalışan figürandan tutun iki güzel tazısile otomobilden inip gezinti için motörüne binen meşhur artistlere varıncıya kadar her türlüsünü gördüm ve.. Hepsine acıdım.

Onları Hollywoodta çok yakından gördüm ve tanıdım. Onların en meşhurlarile uzun müddet düşüp kalktım. Fakat o daima güneşli hülyalar memleketini öyle bir sukutu hayalle terkettim ki sevdiğim her hangi bir kimse onların arasına karışmak arzusunu beslese onu bu arzusundan vazgeçirmeğe çalışırım.

Gelin sizinle beraber orada şöyle bir dolaşalım.

Güzel, zeki, hassas ve malûmatlısınız. Sinema sanatine bir incizap hisediyorsunuz ve mâni dar çehreniz sizi teşvik ediyor.

Farzedelim ki bu sayede şöhretin -en çetin olan- ilk hatvelerini attınız.

Küçük rollerdeki muvaffakiyetiniz sizi tanıttı. Halkın alkışlarını ve vazii sahnenin sitayişlerinin kazandınız. Hattâ farzedelim ki Paris veya Berlinde muvaffakiyetle bir kaç büyük film çevirdiniz. İsminiz büyük harflerle ilânlara geçti ve filmlerinizin heyecanlı sahnelerinin fotoğrafileri büyük mağaza camekânlarına kondu. Hülâsa meydana çıktınız. Hayat size tatlı gözükmeye başladı. Şimdi bir büyük arzunuz var:

Hollywoodta büyük bir kumpanya tarafından angaje edilip sinema yıldızları arasına girmek.

İstidadınız veya bazılarının dediği gibi şansınız yardım ettiği Amerikan vazii sahnesi size pek kârlı bir mukavele teklif etti.

Sevinç içinde bir gün Paristen hareket ediyorsunuz etrafınızı gazeteciler, fotoğrafçılar ve halk sarıyor. Geminin kenarında dostlarınıza ve sizinle beraber sevinen akrabanıza veda puseleri gönderiyorsunuz; ve hareket ediyorsunuz. Vapurda sevinç devam ediyor. Sizi tanımayanlar isminizi öğrenmişler ve uzaktan size hayretle bakıyorlar. Sizi tanıyanlar gelip tebrik ediyorlar. Vapur kaptanı ve müstahdemin seyahatiniz esnasında teshilât gösteriyorlar. Kamaranız daima taze çiçeklerle dolu. Herkes sizinle dansetmek için can atıyor. Akşam, suare elbisesile yemek salonuna indiğiniz zaman bütün nazarlar size çevrilmiş. Geminin aşçısı bile sizin için hususî yemekler hazırlıyor. Herkes resimlerinizi kapışıyor.

New-Yorkta hayal devam ediyor. Paristekinin on misli fazla gazeteci ve beş misli fotoğrafçı Amerikalılar gayet misafirperver. Sizi vapurdan alıyorlar ve memleketlerini sevdirmek için son derece ikram ediyorlar.

Fakat kontratınız var geç kalmağa gelmez. Zaten siz de şöhretinizin asıl vatanı olan Hollywooda bir an evvel varmak için sabırsızlanıyorsunuz.

Amerikada dört gün dört gece tren seyahati, seyahat yorucu, gördüğünüz manzara yeknesekane bıktırıcı. İlk günden itibaren seyahat eden kadınlara mahsus biraz soluk renk sizde de gözüküyor. Saçlarınız kömür tozuyla kaplı.

İlk geceden sonra tren seyahati git gide tahammül edilmez bir hâle geliyor.

Meraklanmıya başlıyorsunuz:

"Yarabbi, ne fena, oraya varırken ne çirkin gözükeceğim.„. Yorgunluk tabiî olarak bir neşesizlik veriyor.

Eğlenmiye çalışıyorsunuz. Beraber taşıdıkları içkiyi içip gevezelik eden yolarkadaşlarının sözlerini dinliyorsunuz. Anlıyorsunuz. ki sarhoş bir Amerikalı ile içmemiş bir Amerikalı arasında pek büyük fark var. İçki yasak olalıdanberi Amerikalıların ayık zamanları sarhoşluk zamanlarından daha az.

Yemek vaktini can sıkıntısından dört gözle bekliyorsunuz. Hele Amerikan yemeklerine hiç alışık değilsiniz. Neyse buna yavaş yavaş alışırsınız.

Uykusuz geçen geceler git gide uzun gelmeye başlıyor.

Nihayet varıyoruz!

Hakikaten. aldanmamışsınız İşte hülyalar diyarı, güneş, aydınlık, deniz, dağlar, çiçek tarlaları, portakal ağaçları, malikâneler, servet ve saadet içinde yüzen halk.

Arkadaşlarınız sizi istasyonda karşılıyor. Selâmlar, tebrikler, kahkahalar, lâtifeler, hemen davetler.

Bu akşam yemeğe Clara Bowa davetlisiniz, yarın Anita Page a, öbür gün yolu Arthür, daha öbür gün de Rudy Vallee ye davetlisiniz.

Sonra yeni dostlarınızdan birisi sizi şahâne otomobilile otele götürüyor. (Bu otomobilin parası daha verilmemiştir ama bunu bir kaç gün sonra anlayacaksınız.) .

İşte nihayet Hollywoodtasınız. Kontratınız mucibince haftada 400 dolar alacaksınız. Ayda 1600, senede 19.200 dolar eder.

Şimdi felâket ve sefâlet başlıyor.

Neden mi diyorsunuz? Gelecek haftaya anlatırım.

"Çıplak Dansöz„ filminden iki sahne

Tayy arede sinema

Amerikada Columbia ile Los Angeles arasında işliyen yolcu tayyarelerinde yolculara gösterilmek üzere sinema tertibatı yapılmıştır.

* * *

Oscar Stranssin oğlu 19 yaşında Erwin Stranss, "Beni düşün„ ismindeki filmi besteleyecektir.

* * *

R. K. O. Film şirketi namına çalışan bestekâr Harry Tierney samiasını 100,000 dolara (200,000 Türk lirası) sigorta ettirmiştir.

* * *

Amerikada

Dedi kodu her yerde vardır. Charlie Chaplin'in sesli filmi sevmemesinin sebebi kendi sesi güzel olmayışı imiş.

Bu haberi duyan Charlot, bir gün pek kalabalık bir mecliste herkesi hayrete düşürecek derecede temiz ve güzel bir sesle şarkılar söylemiştir.

Gelecek filmler serisinden

Amerikada olduğu kadar bütün dünyada yüzde yüz sözlü olmalı mı olmamalı mı meselesi münakaşa edilirken filimciler şarkılı ve danslı filmlere, revü ve varyete numaralarına rağbet etmekten hâli kalmıyorlar.

Çıplâk dansöz .. de bunlardan biridir. Paramount şirketinin yaptığı bu filim Nev Yorkta en maruf revü rejisörü olan Ziegfeld'in ve en tanınmış revü artistlerinin iştirakile çevrilmiştir.

Filmin mevzuu, bir artistin daha bidayeti meslekten tâ meşhur bir yıldız oluncıya kadar hayatını tetkikten ibarettir.

Filmin başlıca artisti olan Mary Eaton çok güzel bir kadındır. Film dekor ve kostüm itibarile çok zengindir.

Diğer taraftan sözlü film de ileriye doğru atlamaktadır. Nitekim "Dört beyaz tüy„ ismile maruf olup bizde:

Namusum için ..

namile geçecek olan film de bunlardan biridir.

Bu film bir Amerikan filmidir ve Noah Beery, Richard Arlen, Clive Brook, William Powell, Fay Wray gibi büyük artistler tarafından Sudanda çevrilmiştir.

Yalnız Sudan ve sahra kısmı için 20000 metre film kullanılmış ve iki sene çalışılmıştır.

Bazı sahneler için 10 kilometre genişliğinde arazi ateşe verilmiş ve bir cambazhanenin bütün vahşi hayvanları orada serbest bırakılmıştır. 10000 figüran kullanılmış olan bu filmi mevsimin en büyük filimlerindendir. New Yorkta dört ay ekranda kalmıştır.

"Madam Şeytan„ filminde Wilfrio Lucas

Bu filmin mevzuu; eskiden Afrikadaki İngiliz askeri arasında birisi bir korkaklık gösterdiği zaman arkadaşlarının onu göğüslerinde bir beyaz tüy göndermeleri şeklinde mevcut olan âdet istinat etmektedir.

Fay Wray "Namûsum için„ filminde

"Namusum için„ filminden

En güzel çocuk!

Meşhur İtalyan rejisörü "Carmine Gallone" yeni çevirmekte olduğu "Şarkı şehri„ ismindeki filmi için lâzım olan 12 yaşında bir erkek çocuğu seçmek için "Capri„ de bir müsabaka açmış, ve bu müsabakaya 500 çocuk iştirak etmiştir. Bunların içinden bir çoban oğlu müsabakayı kazanmıştır. Rivayete nazaran bu çocuk kusursuz ve emsalsiz bir güzelmiş. İşte bir yıldız daha.

* * *

Gloria Suvanson "Luelle Vetve„ ismindeki filmini bitirmiştir, yazı New-Yorkta geçirecektir.

* * *

Harold Loyt "Les peds d'abcrol„ ismindeki filmini ikmal etmek üzere 50 kişilik kumpanya

* * *

Al Jolson ilk yapacağı filmin bir de almancasını vücuda getirecektir.

M. Şaht raporunda ne diyor?

(Birinci sayfadan mabat)

muvazenesinin Türkiye lehine inkişafı gayesinin istihdaf eder mahiyette bir ıslahat programının tatbiki noktai nazarı bugüne kadar henüz tebellür etmemiştir.

Tatbik edilmekte olan islahat ıtedbirlerini bu zaviyeden daha ziyade tevsi etmek ve ahenktar surette müessir kılmağı, ilk mühim hedef ve vazife olmak üzere telâkki ediyorum.

Buna nazaran bu ilk vazife, beşer senelik malî, iktısadî birer plân tanzim ve tatbikinden ibarettir

Malî plânın gayesi, bütçenin beş sene zarfında bankanın tesisi için icap edecek döviz ihtiyatısı için temini ile birlikte ziraî ve sanayi iktısadî vezaifi kâfil olmak üzere, yeni mütemevviç taahhüt lerden azade olarak, tevazün ve bununla beraber de yekûnu umumisinin kabarması olmalıdır.

Umuru Nafianın ve malzeme mübayaatının istilzam ettiği sarfiyatın taksitlere raptı suretile icrası, raporda da haklı olarak muaheze edildiği gibi, devam etmemelidir.

Bu malî plânla irtibattar olmak üzere tanzim edilmesi icap eden iktısat plânının gayesi de bu beş sene zarfında bugün mevcut olan ticareti hariciye açığının izalesinden ibaret olacaktır.

Bu iktısadî ve malî plânın tatbiki hakikati halde Türkiye Hükûmetince istihdaf edilen ihzarî istikrarı temin etmekten başka bir şey değildir.

İhzarî istikrarı için bir tedavül bankasına lüzum olmadığı gibi, bankanın tesisi, izah edilen sebeplerden dolayı, şayanı tavsiye de değildir.

Maamafih yukarda izah olunan ıslahat programının tatbiki temin edildiği anda derhal, intikal devresine has bir teşekkül olmak ve tediyat plânçosunun tevazününde hakikî bir tedavül Bankasına inkılâp etmek üzere (Devlet Bankası) ve yahut (Müstakil Devlet veznesi) şeklinde bir teessüsün vücut bulmasında mahzur mülâhaza etmem.

Böyle bir teşekkülün, Devlet Bankasının vazifesi bilhassa devletin döviz ihtiyacatını dikkatli ve itinalı bir surette de temin ve Hazine mevcutlarının merkezleştirilerek idare edilmesinde mündemiç olacaktır.

Bundan başka halen hükûmet yedinde bulunup bilâhare evrakı nakdiye karşılığı olarak tahsis veBankaya tevdi edilecek döviz ihtiyatlarının idaresi de bu vezaif cümlesindendir. Vakıa bu muvakkat teşekülün vezaifi mahdut kalmak zaruretindedir. Bankanot ihraç etmek hakkının istimali bu teşekkül için mevzu bahsolmıyacağı gibi naktin istikrarına devamlı bir istinatgâh olmak vasfı da bu teşekkülden beklenmiyecektir.

Bu takdirde döviz mevcudünün sür'atle sarfedilmesi nazarı itibare alınmalıdır.

Atiyen teşekkül edecek Merkezî Tedavül Bankası için şimdiden diğer bazı istihzaratta da bulunulabilir. Türkiye şimdiye kadar, muasır mânada, bir tedavül bankasına malik olmamıştır. Osmanlı Bankası, uzun zamandır banknot ihraç etmek hakkını haiz bir müessese olarak mevcut bulunmuş olmakla beraber, daima mahdut mikyasta istimal etmiştir. Bundan başka Osmanlı Bankası asrî bir tedavül bankası ile telifi müşkül diğer mühim vazifeler deruhte etmiş bulunmaktadır.

Bugün gerek millî gerek ecnebi bankalarında kısmen mühim mevkiler ihzar etmiş olan Türk mütehassıslarından sarfınazar edilirse bir tedavül bankasının mes'uliyetli mevkilerine göre mütehalif olan vezaifte faaliyeti ne lüzum hâsıl olacak Türk anasırı henüz noksandır.

Malî ve iktısadî islahatın devam ettiği müddetçe ve bununla mütevaziyen Türk unsurunun memaliki ecnebiyede kesbi ihtisas etmesi düşünülebilir. Bizzat ben, bankacılıkla ve mümkün mertebe iktısat ilmile melûf Türk unsurlarının bir tedavül bankasının iktısadî vezaifini ve teknik hususiyetlerini yakinen görmek ve bilmek için Reichsbank'ta bulunmaları hususunda imkân bahşetmeğe amadeyim.

Zati âlileri arzu ederlerse diğer memleketlerin tedavül Bankaları da bu tarzda bir ihtisas iktisabını temine hizmet edebilirler. Bunun müstakbel Türk tedavül Bankası için olduğu kadar diğer Türk bankaları için de büyük bir ehemmiyeti haiz olacağında şüphe yoktur.

İhzarî tedabir meyanında bankanın ihraç edeceği banknotların karşılığını teminetmek te düşünülmelidir. Bugünkü telâkkilere göre banknotların altın ve altın kıymetinde döviz olarak karşılığı yüzde kırk nisbetinde bulunduğu takdirde kâfi addedilmektedir. Bunun 3—4 dü, yani banknot tedavülünün yüzde otuzu filen altın olmalıdır. Türkiyenin bugünkü evrakı nakdiye tedavülü (160) milyon Türk lirasıdır. Bu miktarın bir kısmının madenî meskûkât ile ikamesi, karşılık meselesini teshil edebilir.

Bugün Türkiyede madenî meskûkât miktarı(8,5) sekiz buçuk milyon liraya baliğ olduğu gibi bir liralık evrakı nakdiye tedavülü de (21) milyon liraya baliğ olmaktadır. Küçük kıymette ki evrakı nakdiyenin, sürati tedavülü fazla olmak itibarile, sür'atle fersudeleştiği tecrübe ile sabittir.

Bundan dolayıdır ki, diğer memleketlerde Türk parası ile iki, iki buçuk lira kıymetinde ki, evrakı nakdiye madenî meskûkât ile temsil edilmektedir. Bu kabilden olmak üzere Romanya, Bulgaristan ve Yunanistan da küçük kıymetteki evrakı nakdiyeyi meskûkât ile tebdil ve ikame etmişlerdir. Mütedavil birer liralık evrakı nakdiye ½,1 ve 2 liralık meskûkât ile ikame edilirse —hazinede mevcut olduğu söylenen gümüş bu maksada istimal edilebilir—.

Türkiyede meskûkât tedavülü ceman (30) milyon Türk lirasına baliğ olur. Bu takdirde meskûkât tedavülü hacminin nüfus başına isabet eden miktarı 2,2 T. L. dan ibaret kalacaktır ki, bu da umumî telâkkiye ve Türkiyenin şeraiti hazırasına göre tecviz edilebilecek bir kıymettir.

Bu suretle yalnız fersudeleşen evrakı nakdiyenin tekrar tab'ı için ihtiyar edilecek masarif tasarruf edilmiş olmıyacak —birer lira— lık evrakı nakdiye miktarı adet itibarile müteadvil evrakı nakdiye adedinin 3/4 ünü teşkil etmektedir—, ayni zamanda mütebaki evrakı nakdiye için lüzumu olup şeraiti hazıra muvacehesinde ehemmiyeti istisgar edilmiyecek olan altının ve altın kıymetindeki döviz karşılığının mühim nisbette azalmasını temin edecektir. Bu takdirde karşılık istiyen evrakı nakdiye miktarı yalnız (140) milyon Türk lirasından ibaret kalacak ve bunun için de takribî olarak yalnız 55 milyon Türk lirası (evrakı nakdiye) kıymetin de karşılık tedarik etmek icap edecektir.

Maliye Vekili Beyefendinin ifadelerine atfen bugün 900,000 Türk altını, (1,5) milyon İngiliz lirası ve (6) milyon dolar mevcut olduğu ve bundan başka tarihî kıymetleri olmadığından dolayı satılmasında mahzur mülâhaza edilmiyen mücevherat kıymetinin (3,5) milyon liraya baliğ olduğu ifade edilmiştir. Ceman otuz—kırk milyon Türk lirasına baliğ olan bu kıymetlerin atiyen teşekkül edecek tedavül bankasınca ihraç edilecek banknotların karşılığını teşkil etmek üzere, muvakkaten teessüs edecek olan "Devlet Bankası„ na tevdii düşünülebilir. Bu kıymetler ile evrakı nakdiye karşılığını teşkil edecek miktar (55) (milyon Türk lirası) arasındaki (15 ilâ 25 milyon lira) beş sene zarfında bütçe tasarruflarından temin edilebilir.

Bu 15—25 milyon Türk lirası kıymetindeki noksanın, bir istikraz ile mi, yoksa bankaya bir ecnebi iştirakile mi temin edileceği meselesinin tetkiki burada ikmal edilebilir.

IV

Beş sene sonra:

1 — Taksitlere bağlanmış muallâk taahhüdatı tahkim;

2 — Bütçe sarfiyatının iktısadî zaruretlere tekabül eder mahiyette ve istihsali arttırmak gayesile icrası temin edildikten ve

3—Ziraî istihsal programının hududu asliyesi itibarile, tatbikine başlandıktan sonra hakikî mânasile bir tedavül bankasının teessüsü ve devamlı bir istikrarı nakdîye teşebbüs edilmesi için fikrimce mâni ve mahzur kalmış olmıyacaktır.

Şimdiye kadar olan izahat ve maruzatım, Türkiye Cümhuriyeti Hükûmetinin bizzat tesis ettiği Devleti sağlam bir mikyası nakit ile tahkim etmek hususundaki şayanı takdir gayreti ile bu bapta talep edilen teklifat ve raporda münderiç hakikatleri hemahenk olarak telif etmek arzusunun mahsulüdür.

Bankanın kat'î ve nihaî bir teşekkül olarak hemen tesisini tavsiye edememiş olmaklığımın sebebi Türkiyenin, iktısadî inkılâbının henüz başlangıcında bulunması ve bu baptaki tedbirlerin de derhal tatbikinin mümkün olmadığı endişesidir.

Türkiyenin son seneler zarfında tahakkuk ettirdiği muvaffakiyetler bütün ecnebi dünyasının hudutsuz takdirini celbetmiştir. Bilhassa yapılan işlerin büyüklüğü ile mevcut vesaitin mahdudiyeti arasındaki nisbetsizlik bu, icraatın kıymetini artırmıştır.

Bu, bütün dünyanın yeni Türkiyeye olan hürmet ve itimadına temel teşkil etmiştir. Şimdi bu itimadı, mutasavver olan nakit istikrarı politikasına müteallik tedabiri alırken yanlış adımlar atmaktan behemehal içtinap etmek suretile tahkim etmek icap eder. Yüksek Hükûmetinizin mümeyyiz vasıflarını teşkil eden zekâvet ve itidal, Hükûmetinizi gayri kâfi vesait ile gayri kabili tahakkuk gayeler aramaktan tahzir edecek ve Türkiye hükûmetini mevcut imkânlarla kabili tahakkuk olan gayelere doğru gitmeğe ve bu suretle de nisbeten kısa bir zaman zarfında emin ve mes'ut neticelere vâsıl olmağa sevkedecektir.

İhtiramatı fevkalâdemin kabul buyrulmasını rica ederim efendim hazretleri.

Dr. Hjalmar Schacht

"Milliyet" in eğlenceleri

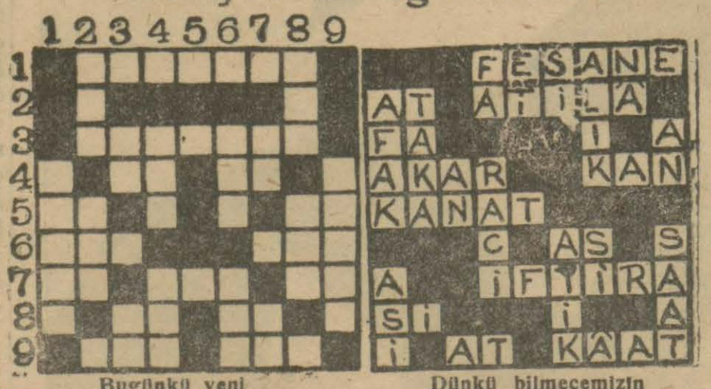

Bugünkü yeni bilmecemiz

SOLDAN SAĞA:

1 — Mektup (7).
3 — İncinme (7).
4 — Nota (2). Nota (2).
5 — Yet (2). Nota (2).
6 — Geyiği ile meşhur bir nehir (3). Çift değil (3).
7 — Fiil (2). Bir k(rmızı meyva (3). Lâhim (2).
8 — Nota (2). Bağışlama (2).
9 — Dem (3). Lake (3).

Dünkü bilmecemizin halledilmiş şekli

YUKARDAN AŞAĞI:

1 — İştirak arkadaşı (5)
2 — Vücut suyu (3). Hayvan ölüsü (3).
3 — Yet (2). Nota (2).
4 — Ekmek (3). Ekmek (3).
6 — Çocuk yemişi (3). Allah (3).
7 — Nota (2). Nota (2).
8 — Ben (3). Çiğer (3).
9 — İnkıta (5).

SEYRİSEFAİN

Merkez Acenta; Galata köprü basında, Beyoğlu 2362 Şube acentesi: Mahmudiye Hanı altındı Istanbul 740

10 Ağustos pazar İzmit postası yapılmıyacaktır.

Izmir sür'at postası

(Gülcemal) vapuru 11 ağustos pazartesi 14,30 da Galata rıhtımından Kalkarak Salı sabahı İzmir'e varır ve çarşamba 14,30 da İzmir'den kalkarak perşembe sabahı gelir.

Vapurda mükemmel bir orkestra ve cazbant mevcuttur.

Trabzon birinci postası

(REŞİTPAŞA) vapuru 11 Ağustos Pazartesi 12 de Galata rıhtımından kalkarak İnebolu, Samsun, Giresun, Trabzon, Rizeye gidecek ve dönüşte Sürmene, Trabzon Tirebolu, Giresun, Ordu, Ünye, Samsun, İnebolu, Zonguldağa uğrayarak gelecektir. Hareket günü yük kabul olunmaz.

Bozcaada postası

(GELİBOLU) vapuru 9 Ağustos cumartesi 17de idare rıhtımından kalkarak Gelibolu Lapseki Çanakkale İmroz Bozcaadaya gidecek ve dönüşte Çanakkale Lâpseki Geliboluya uğrayarak gelecektir.

Antalya Postası

(Anafarta) vapuru 10 Ağustos pazar 11 de Galata rıhtımından kalkarak İzmir Küllük Bodrum Rados Fethiye Finike Antalyaya gider ve dönüşte mezkûr iskelelerle birlikte, Andifli Kalkan Dalyan Marmaris Kuşadası Çanakkale Gelibolu'ya uğrayarak gelecektir.

NAİM VAPURLARI

Izmir Postası

Seri, Lüks ve muntazam

ADNAN vapuru Ağustosun

10 uncu pazar

günü 16 da Galata rıhtımından hareketle (İzmire) ve Salı günü İzmirden İstanbula hareket eder.

Galata gümrük karşısında Site Fransez hanında 12numarada Umumi acantalığına müracaat. Telefon Beyoğlu: 1041

SADIKZADE BIRADERLER VAPURLARI

KARA DENIZ MUNTAZAM VE LÜKS POSTASI

Dumlu pınar

vapuru 10Ağustos **Pazar** günü akşamı

Sirkeci rıhtımından hareketle (Zonguldak,İnebolu, Samsun, Ordu, Gireson, Trabzon, Sürmene ve Rize)iskelelerine azimet ve avdet edecektir.

Tafsilât için Sirkecide Meymenet hanı altında acentalığına müracaat. Telefon:Istanbul 2134

SOÇETA ITALYANA

DI SERVIST MARİTTIMI

KONSTANTİNOPOLİ vapuru 11 ağustos Pazartesi (Napoli, Marsilya ve Cenova) ya gidecektir.

Atlantid vapuru 13 ağustos çarşamba " Burgaz , Varna, Köstence, Sulina, Kalas ve İbraile „ ye

AFRODİT vapuru 14 ağustos perşembe (Napoli, Marsilya, ve Cenova) ya

Tafsilât için Galatada merkez rıhtım hanında umumi acantesine müracaat . Tel: Beyoğlu 771 - 772 ve ya Beyoğlunda Perapalas altında Natta Nasyonal Türkiş turist acenaiye. Telefon Beyoğlu 3599 ve ya Tokatlıyan karşısında beynelmile yataklı vagun kumpanyasıua Tel: Beyoğlu 2330 ve yahut İstanbulda Eminönünde İzmir sokağında 8 Numarada acente vekiline müracaat.

Tel. İstanbul 779

Bugünden İtibaren

BİLCÜMLE FORD MAMULATI FİATLARINDA TENZİLÂT

Ford fabrikasının Istanbulda bir şube açmasından beklenilen netice bugün hasıl olmuştur. Imalâtta husule getirilen tasarruf sayesinde Ford araba ve kamyonları şimdi daha ucuza mal oluyor.

Maliyyet fiatlarında husule getirdiği ucuzluğu derhal satış fiatlerini tenzil etmek sureti ile umumun istifadesine arzetmek prensipine daima sadık kalan Ford kumpanyası Istanbul fabrikasi mamulâtında elde ettiği tasarrufu otomobıl ve kamyon fiatlarında tenzilât yapmak sureti ile derhal umumum istifadesine arzetmiştir.

YENİ FİATLAR

	T. L.		T. L.
ROADSTER	1970	STANDARD SEDAN	2675
PHAETON	2000	DE LUXE SEDAN	2700
TUDOR	2330	TOwN SEDAN	2800
COUPE	2410	OTOMOBİL ŞASİSİ	1170

KAMYON ŞASİSİ 1700 T, L.

PARANIZI TASARRUF ETMEK VE MILLI SANAYII TEŞVIK ETMEK IÇIN MUTLAKA FORD ALINIZ

Lincoln Ford Fordson

FORD MOTOR COMPANY

Mefsuh Ankara Millî meusucat Şirketi Hissedaranına

Şirketin tasfiye muamelâtı intaç edilmiş ve sermaye mukabili kalan mevcudu safiden hissedarana yüzde yedi kuruş kırk santim yani "tediye edilmiş beher beş liralık hisseye otuz yedi kuruş „ isabet etmiş olmakla tasfiye memurluğunca atideki şekilde tevziat icrası kararlaştırılmıştır.

1 — Teyziat şirket kaydına göre hamillerin ibraz edeceği muvakkat hisse senedi üzerine icra edileceğinden hissedaranın mezkûr senetlerile ya bizzat veya mutemetleri vasıtasile " 10 ağustos 930„ tarihine kadar Ankara'da Zafer caddesinde Zafer otelinin "2„ numarasına müracaatları.

2 — Bu tarihe kadar müracaat edemiyen şürekânın hisseleri yukarıdaki nisbet dairesinde isabet eden meblağ Ziraat Bankasının Ankara merkezine tevdi edileceğinden " 10 ağustos 930 „ dan sonra muvakkat senetlerle mezkûr Bankaya müracaatla hisselerini almaları ilân olunur.

Mevlûdu şerif

Erkâniharp kaymakamı Bursalı Nihat Beyin ruhuna ittihafen 8 ağustos cuma günü saat 15 te Aksarayda Valde camiinde merhumun hatırasına hürmet eden dostlarının teşriflerini rica ederler.

Istanbul Gümrükleri m hafaza müdürlüğünde

1 — Ana Gemisinin makine ve güverte tamiratının kapalı zarfla yılan münakasasında teklif edilen fiatlar fahiş görüldüğünden bu kere zarlıkla münakasaya konulmuştur.

2 — Musaddak şartname sureti müdüriyet Komisyon kitabetinaranacaktır.

3 — İhale 9 ağustos 930 cumartesi günü saat 14 te icra edileceğinden taliplerin % 7,5 teminat akçeleriyle ve bu işi yapacaklarına itimadı mazzammın vesaiki hamilen muhafaza müdüriyetinde hazır bulunmaları.

Devlet Demiryollar idaresi ilânatı

Aşağıda yazılı malzeme pazarlıkla satın alınacağından taliplerin 11-8-pazartesi günü saat 9 dan 11 1/2 kadar isbatı vücut etmeleri ve vermeleri ilân olunur.

140 Kg Tuz ruhu
50000 adet âdi tuğla (yerli)
700 Kg âdi alçı „
65 m3 İnşaat kumu „

Saat 11 1/2 dan sonra fiat kabul edilmdez yerli malların numuneleri teklifat ile birlikte verilmelidir.

Fennî Sünnetçi M. Emin

En zor sünnetler kat'iyen acısız seri yapılır. Beşiktaşta tramvay caddesinde Müzdan Nazif Hanında 1 Numarada

YÜKSEK MAADİN ve SANAYİ
Mühendisi Mektebi

Leyli ve meccani olan bu mektep atideki şubeleri havidir;

1- Yüksek Maden Mühendisliği:

Madenlerle Sanayii Madeniyenin işletmesinde mütehassıs mühendis yetiştirir.

2- Yüksek Sanayi Mühendisliği:

Muhtelif Sanayiin tesis ve işletmesi, elektrik makine ve kalorifer mühendisi ve müteahhitliği, kimya mühendisliği, Topoğrafya ve harita ahzı, inşaat müteahhitliği, şimendifer mühendis ve müteahhitliği ihtisaslarını havi bir tahsil neticesinde Yüksek Sanayi mühendisliği şahadetnamesi verilir.

Bu şubelerin tahsil müddeti 4 senedir. Mezunlar staj için Avrupaya gönderilir. Munhasıran lise mezunları kabul olunur.

3- Maden Meslek şubesi

Bu şubeye talip orta mektep mezunlarının adedi kadruyu geçtiğinden bu mezunlar dahi müsabaka imtihanına tabidirler.

Müsabaka imtihanları: Hesap, müstevi hendese, fizik (cazibe ve hararet) kimya (şibih maadin) ilimlerinden: Ankara (Maadin müdüriyetinde) İstanbul ve Eskişehir (Maden Mühendisliğinde), İzmir (Maden memurluğunda), Antalya, Aydın, Diyarıbekir, Elâziz, Gaziayıntap, Samsun, Sivas, Trabzon (Ziraat müdüriyetinde), Adana (İktısat müdüriyetinde) 20 ve 21 ağustosta icara edilecektir.

Kabul edilenler bilâ mazeret 30 eylûlde mektepte bulunmazlarsa yerlerine başkaları alınır.

Müdürlüyet

Herkesin
Tercihen kullandığı
Cappelli
Film ve plâklarıdır
Muvaffakiyet muhakkaktır.
Her yerde satılır.

EMLÂK ve EYTAM BANKASI

Sermayesi 20,000,000 Türk lirası
İhtiyat akçeleri 754,000 „ „

EMLÂK ve İNŞAAT üzerine müsait şerait ve mutedil faizle

Para ikraz eder

Bil'umum Banka muamelâtı

İstanbul şubesi: Bahçekapı
Telefon İstanbul: 3972

Piyango müdüriyetinden:

Numuneleri veçhile 300,000 adet evlenme evrakı tab ettirileceğinden taba talip olacakların pey akçalarile birlikte 9-8-930 cumartesi günü saat on beşte piyango müdürlüğünde müteşekkil mubayaat komsiyonuna müracaatları.

Dr. A. KUTIEL

Muayenehane ve tedavil elektrikiye labratuvarı. Karaköy Topçular caddesi 34

Dr. Horhoruni

Beyoğlu Mektep sokak No 35 meyuane sabahtan akşama akadar.

Nazik Çamaşırlarınız için bu nazik temizleyici maddeyi kullanınız

LUKS zarif ve şeffaf pul halinde imal edilmiştir.

Bu pullar okadar ince dir ki bir lâhzede mükemmel bir köpük husule getirir, o kadar saftır ki en narin kumaşları bile her dürlü yıkama tehlikesinden muhafaza eder. Bütün elbiselerinız hususi bir itina'ya layıktırlar. LUKS ile yıkamak pek basit ve emin dır ve elbiselerinizi iki misli fazla dayandırır.

LUKS

...EVER NIKADERLER LIMITED, FORT SUNLAYT, INGILTERE

Beşiktaş

DİKİŞ YURDU

Talebe kaydına başladı. Gayri müslimler de alınır. Hususî ders te verilir. Akaretler 62

Gaip aranıyor

Harbi umumide sinninin tashihile askere sevk edilen ve nüfusça Antakyada mukayyet bulunan mahdumum Ahmet Nail bendelerinin şimdiye kadar hayat ve mematına dair bir taraftan malûmat alamadığımdan gazetei alilerile ilânımı rica ederim efendim.

Mersin ihracat gümrüğü muayene memuru Trabzonlu Salim

Jandarma imalâthane müdüriyetinden: 300 eğer takımı kapalı zarf usulile münakasaya konuldu münakasa 13 ağustos 930 çarşamba günü saat 14 de İstanbulda Gedik paşada Jandarma imlâthanesinde yapılacaktır. Şartname imalâthaneden verilir.

Teklifnamenin tarzı imlâsı şartnamede mündericdir

ÇİFTLİK SAHİPLERİNİN
nazarı dikkatine
Marşal

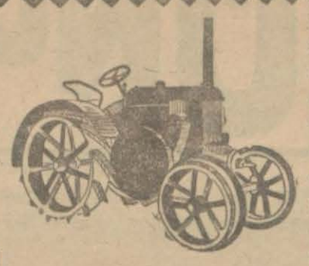

fabrikasının en son icat ettiği
Dizel Traktörü
manyeto, lâmba ve benzinsiz soğuktan mazot ile yol verilir.
Fazla tafsilât için Galata'da Küçük Millet Hanında 16 no da
TAKAR Efendiye müracaat edilir

MÜHİM İLÂN

Türkiyede çalışan bilûmum sigorta şirketlerini temsil eden Türkiye sigortacılar Dairel merkeziyesi her türlü mahzurları izele etmek maksadile, muhterem sigortacıların, sigorta primlerini, sigortanın akdi sırasında bervèçhi peşin ödemeleri lâzım geldiğini arzeylemeği vazifeden addeder.

Bu mecburiyete ademi riayet, bir kaza vukuunda sigortalılar için ciddi mahzurlar tevlit edebilir.

Esasen, aldıkları bütün işlerin yarısını Millî Reassürans Türk Anonim şirketine terkeden sigorta şirketleri de primlerini peşinen tediye mecburiyetindediler.

Maden Kömürü

Fabrika, matbah. soba, kalorifer vesaireye mahsus yıkanmış zero diz, fındık, kriple, blok, tuvenan halis kandilli, İngiliz antransiti, ve kalburdan geçmiş yerli kok.

Rekabet kabul etmez derecede ehven bir fiatle toptan ve perakende satılmaktadır. Toptan alınacak kömüre hususi şerait yapılır.

A. SARİDİS ve M. CELÂL MEMDUH

Galata, çinili Rıhtım Han Mo. 8-21, Tel. 491, Depo: Kuru Çeşme

---

Kriple Maden kömürü münakasası
Istanbul Adliye levazım dairesinden:

İstanbul Adliye dairesi kaloriferleri için bilmünakasa mübayaa edilecek 250 ton kriple maden kömürü münakasaya vaz'edilmiş tir. Talipler şartnameyi görmek üzre her gün Adliye levazım memurluğuna ve münakasaya iştirak edeceklerin de 28 Ağustos 930 çarşamba günü saat 15 te Defterdarlıkta müteşekkil komisyonu mahsusasına müracaatları ilân olunur.

Küçüklerin biaman düşmanı!

Beş yaşına varmadan ölen çocukların dörtte biri çocuklara mahsus ishalin kurbanıdır. İshalin vesair bir çok hastalıkların vasıtai sirayeti adi sineklerdir. Yavrunuzun hayatını korumak için sinekleri Flit istimalile imha ediniz. Flit sinek, sivri sinek, pire, güve, karınca, hamam böceği ve tahta kurularını öldürür ve yumurtalarını kat'iyen imha eder. Tehlikesizdir. Leke yapmaz. Flit i haşarat öldürücü diğer mayilerle karıştırmayınız. Sarı tenekeye - siyah kuşağa dikkat ediniz.

FLIT
Daha çabuk öldürür

Umumi Deposu: J. BERT ve ŞÜREKÂSI İstanbul - Galata Voyvoda Han

---

DARÜLBEDAYİ
san'atkârlarından
Hazım beyin
Asrî Monologlarını
COLUMBIA
Pilâklarında dinleyiniz.

İzmir Nafıa başmühendisliğinden:

39226 lira 35 kuruş bedeli keşifli bulunan Aziziye - Reşadiye yolunun tamiratı esasiyesi olbaptaki keşifnamesine tevfikan 20 gün müddetle ve kapalı zarf üsulile münakasaya konmuştur.

İşbu yolun ihalesi 17-8-930 Pazar günü saat 12 de vilâyet daimî encümeninde icra kılınacağından taliplerin münakasa ve ihale kanunu ahkâmına tevfikan ihzar edecekleri teminat ve teklifnamelerini mezkûr gün ve saate kadar baş mühendisliğe tevdi ile makbuz almaları ilân olunur.

Sahibinin sesi

Gramofonların şahıdır

En meşhur san'atkârların en son ve hassas plâkları:

Bestenigâr şarkı	: Eyle tahammül
Bestenigâr şarkı	: Kaçma mecburundan
Hüzzam beste	: Aldım hayali
Hüzzam şarkı	: Meftun olalı
Karcığar şarkı	: Vah meyusü visalin
Ferahnak şarkı	: Ruhumda bahar açtı
Bestenigâr beste	: Gamzen ki
Kürdili hicazkâr şarkı	: Aşkın bana
Hüzzam şarkı	: Durmadan aksın

Her yerde
Sahibinin sesi
Gramofon ve plâklarını arayınız

Kütahyada 6. No. J. EF. MP. Müdürlüğünden:

Azami mikdarı	Erzakın cinsi	Mikdarı	Erzakın cinsi
135000	Ekmek	1500	Tuz
14000	Sığır eti	1000	Semiz otu
500	Şehriye	500	Taze bamya
3000	Koyun eti	1500	Batlıcan
1000	Pirinç	3000	Kabak
500	Bulgur	3000	Taze fasulya
1000	Sade	1000	Domatis
500	Zeytin yağı	3000	Lahna
5000	Kuru fasulya	2000	Ispanak
5000	Nuhut	3000	Purasa
3000	Mercimek	40	Kırmızı biber
8000	Soğan	200	Salça
5000	Patatis	500	Zeytin danesi
125	Kuru bamya	200	Sarımsak
1000	Toz şeker	1200	Sabun
1000	Kuru üzüm	200	Sirke
1000	Kesme şeker	2000	Kömür
50	Çay	15000	Arpa
160000	Odun	6000	Saman
1000	Gaz	1000	Makarna
1000	Taze bakla		

Kütahya 6 Numaralı Jandarma mektebinin bir senelik kırk bir kalem Erzak Yem mahrukatından Et ile Ekmek kapalı zarfla diğerlerinin alenî münakasası 930 senesi Ağustosun 21 inci perşembe günü saat 15 te Kütahya Belediye dairesinde müteşekkil komisyonda icra edileceğinden taliplerin yevmi mezkûrde %7,5 teminatı muvakkate makbuzlariyle komisyona şeraitnameyi almak ve öğrenmek üzere Mektep müdürlüğüne müracaatları

Yüksek mühendis mektebi mübayaat komisyonundan:

Yüksek mühendis mektebinin mevcut projelerine ve şartnamelerine tevfikan yaptırılacak olan kısmının inşasına ait münakasa 18/Ağustos /930 tarihinde kapalı zarf usulile icra edilecektir. Taliplerin bu baptaki şartnameye ve keşifname ve sair evrak beş lira mukabilinde mektep tabetinden almaları ilân olunur.

BUYÜK
TAYYARE PİYANGOSU
9 uncu tertip
1 İNCİ KEŞİDE
11 Ağustos 1930 da
Keşideler, Vilâyet, Şehremaneti, Defterdarlık, Iş, Ziraat ve Osmanlı bankaları murakıpları ve halk huzurunda yapılır
Büyük İkramiye
30.000 Liradır
Her keşidede çıkan numaralar tekrar dolaba konmaz

Ticaret bahriye mektebi âlisi müdürlüğünden

1 — Mektebin derecesi yüksektir. Gayesi tüccar gemilerine kaptan ve makinist yetiştirmektir.

2 — Mektep Leylî olduğundan talebenin iaşe, ibate ve ilbası mektebe aittir. Bikes talebeye ayrıca muavenet edilir. Taşradan müracaat edeceklerin yol masrafları temin olunur.

3 — Lise mezunları imtihansız âli birinci sınıfa kabul edilir. Bunlar için müddeti tahsil iki senedir.

4 — İki seneden ibaret olan tâli sınıflara da liselerin Onuncu ve on birinci sınıflarından naklen ve yahut o derece tahsil gördüğü alelûsul tasdik edilmiş talebe alınır.

5 — Mektep mezunları için mecburî bir hizmet yoktur. Yalnız mektep tahsilini ikmal eylemek şart olduğundan terki tahsil edenlerin iaşe ve ilbas masraflarını maa faiz ödemeleri lâzım ve taliplerin mektebe girerken bir teahhütname vermeleri mecburidir.

6 — Mektebe girmek arzusunda bulunanların hüviyyet cüzdanını, aşı şahadetnamesini, mektep tasdikname veya şahadetnamelerini, polisce musaddak hüsnühal ilmühaberlerini ve dört adet vesikalık fotoğrafını istidalarına repten Teşrinievvelin birinci gününe kadar Ortaköyde Çırağan Sarayı ittisalinde kâin mektep müdürlüğüne müracaatları.

Sıhhatini Sevenler hakikî
OLİMPOS Gazozu
İçebilmek için şişeleri açtırmadan evvel kapsol üzerindeki
Firmalarımıza dikkat etmelidirler

At yarışları
Bakırköyünde Veli Efendide
8 Ağustos cuma günü saat 2-30 da
Hususî Trenler vardır. Bahsi müşterek İş bankası kontrolu altında yapılacaktır.

---

7 ilâ 14 Eylül 1930 da devam edecek
Viyana beynelmilel sergisini

Ziyaret ediniz. Avrupanın en mühim alım merkezidir. Avusturya'nın bütün sanayi merkezleri ve Avrupanın en mühim devletleri çok faydalı ve ucuz mallar teşhir edeceklerdir. İyi ve ucuz mal tedarik için kaçırılmıyacak bir fırsattır. Ziyaretçilere teshilâtı lâzıme gösterilecektir. Tafsilât Avusturya sefaretinden alınabilir. İstanbul - Viyana " Sofya tarikile „ seyahat için tenzilâtlı fiatla bilet verilmektedir. Hüviyet verakaları fahri mümessilleri ve Galatasarayda ve pera Palas karşısında

---

Evvelâ SAYFİYENİZ sonra EVİNİZ için uzun ve kısa mevcell harikulâde
FİLİPS 2802
Radyo Makinesi
Elektrik cereyanı veya pil ile işler. 10 ilâ 2400 metre mevcell İstasyonları alır.
Müstesna ve gayri kabili kıyas kuvvei tefrikıye ve safiyet.
Gramofon Plaklarınızın
Sesini yükseltmek için bir tecrübe yapılmasını isteyiniz.

HELİOS
Müessesatı Galata Hezaran Han No. 14 posta kutusu Galata 400

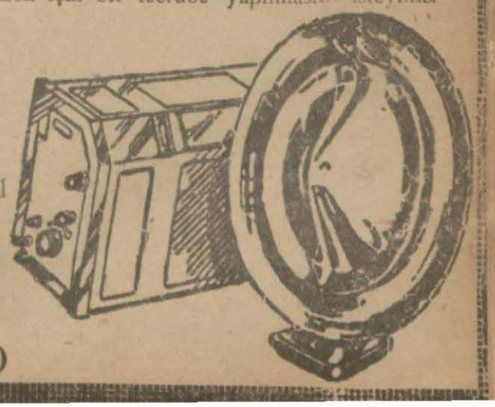

BİN SÖZ BİR RESİM

GÜNÜN SİNEMASI

Milliyet

CUMA 8 AĞUSTOS 930

Resmimiz, Türk Matbuât Cemiyeti namına Bulgaristana giden heyeti Burgaz konolosluğumuzun önünde göstermektedir. Resimde: Necmettin Sadık, Hakkı Tarık, Ahmet Şükrü, Kemal Salih beylerle Burgaz konolosumuzun refikaları Hf. görülmektedir.

Dün Hakimiyeti Milliye bayramı idi. Maarif cemiyeti tarafından rozet tevzi edilmiştir.

Kadınlar erkeklerle be çalışıyorlar. Yukardaki ilk defa müdür olan Tütü hisarı sicil müdürü İsm Hanımdır

Ankarada gölde avlanırken boğulan Rus sefareti başkâtibi M. Jüstün cenazesine ait intibalar

İngiltere bahriye 1 inci Lortluğu mühim bir vazifedir. İngiliz donanmasının hâkimi demek olan birinci Lord uzun müddet makamında kalarak senelerce ifayi vazife eder. Şimdiye kadar bu vazife Sir Charles Madden tarafından ifa ediliyordu. Ahiren bu Amiral elli beş yaşını ikmal ettiği için tekaüde sevk edilmiştir. Bu İngiltere için bir hadise olmuştur. Bu münasebetle Amiralın bir resmini dere ediyoruz.

Doğru yoldan şaşmayınız!

Yeni tertip tayyare piyangosunun önümüzdeki ilk keşidesinden itibaren biletinizin daima mahfuz ve her keşidede emrinize amade bulundurulmağı arzu ediyorsanız! biletinizi **İstanbul'da Eminönü'nde Valde hanı kapusu ittisalinde 4 numeroda serbayi**

Kader Ventura gişesinden

alınız. Hem biletinizi temin hem de talihinizi tecrübe etmiş ve bu suretle büyük ikramiyeyi kazanmak ümidini beslemiş olursunuz.

Zira, KADER (Ventura) gişesinden satılan biletlerin ekserisine büyük ikramiyeler isabet ettiği zengin ve bahtiyar olmuş kimselerin şehadetile müspettir.

Şu halde; 11 ağustos pazartesi keşidesi

için biletinizi tedarik etmekte istical ve her halde KADER "Ventura„ gişesi mühürünü taşımasına dikkat ediniz. Biletiniz her keşidenin son gününe yani her ayın 11 inci gününe kadar mahfuzdur.

Çeloteks

TECRİT LEVHALARI

İnşaat aksâmının tecridi mes'elesini pek ideal bir şekilde halletmiştir

BÜYÜK FORMADAKİ ÇELOTEKS LEVHALARI

(takriben 1,22 m geniş ve takriben 2,45 ten 4 24 m kadar tulünde)

Tavan, duvar, dam ve döşemeleri hararet, burudet, rutubet (sızıntı) ve seda nüfuzuna

karşı mükemmelen tecrit eder

Senelerce tecrube edilmiş olan ÇELOTEKS

EVLER, TİCARETHANELER, FABRİKALAR inşaatında ve keza RESMÎ BİNALAR da

Muvaffakiyetle kullanılır

arzu edilen her türlü malûmat, kataloğlar, teklifnameler ve fennî istişareler bir gûna taahhüdü zamin olmamak üzere Istanbul'da Galata'da Yenişehirli sokağında 44 numarada

A. MANGASSARIAN

Müessesesi tarafından meccanen verilir

Annem bana "BiOKS„ alsaydı bu hal başıma gelmezdi

BiOKS diş macunu sayesinde dişlerim bembeyaz, sağlam ve güzel olacak.

SİZ DE KULLANINIZ.

BiOKS

İstanbul liseleri mubayaat komisyonundan:

Komisyonumuza merbut leyli lise orta ve muallim mekteplerile pansiyonların bir senelik yemek ve ekmek artıkları 31-8-930 tarihine müsadif pazar günü saat on altıda ihalesi icra kılınmak üzre kapalı zarfla müzayedeye konulmuştur. Şeraiti anlamak isteyenlerin komisyon kitabetine müracaatları.

Manisa vilâyetinden

Nev'i	Bedeli Lira	keşfi Ku.	Münakasa müddeti
Kırkağaç - Gelenbe yolunda maa temel şose inşası	10727	97	9 Ağustos saat 9 da
Akhisar - Marmar yolunda kırma için ham taş ihzarı	6688	0	9 „ „ 9,5 „
Manisa - Akhisar yolunda ham taş ihzarı	15920	0	9 „ „ 10 „

Münakasa müddetleri yukarda yazılı yol amèliyatı hakkında fazla tafsilât almak isteyenlerin Vilâyet Nafıa baş mühendisliğine müracaatları ilân olunur.

Doktor

HAFIZ CEMAL

Cumadan maada günlerde öğleden sonra saat (14 - 16) da İstanbul Divanyolunda (118) numerolu hususî kabinesinde hastalarını kabul eder.

Telefon: Istanbul 2398

Mes'ul Müdür: Bürhaneddin

(11 AĞUSTOS 930) MİLLÎ SANAYİ SERĞISİNDE:

Galatasaray bahçesinde sureti mahsusada yaptırılan vasi ve mükemmel pavyonda

Türkiye Sanayi ve Maadin Bankasına ait fabrikalar

Bakırköy, Beykoz, Feshane, Hereke

ve bu fabrikaların toptan ve parakende satış mahalli olan " YERLİ MALLAR PAZARI „ bütün teşkilâtile ve tuhafiye, ipekli, yünlü kostümler, battaniyeler, kadın skarpini, erkek kundura dairesi, saraciye, bavullar, çantalar, seyahat takımları, eğer takımları, Bakırköy bez fabrikası patıska, çadırlık bez, perdelik, pijamalık dairelerı, halılar, şapkalar, kadın şapkaları. hasır takımları, çini işleri ile

En ucuz, En iyi, en temiz

Muhterem halkın emrine amade bulunacaktır